

ДНЕВНИКЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

VIII^{то} ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ,

(ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ).

XVIII заседание, Сжббота, 18-й Ноемврий, 1895 година.

(Отворено въ 2 часа слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя г-нъ Д-ръ Георги Янколовъ.)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: (Звъни.) Засѣданието се открива.

Г-нъ секретарьтъ Краевъ ще прочете списъкътъ на г-да прѣдставителитѣ, за да се види, кои присѣствуватъ и кои отсѣствуватъ отъ днешното засѣдание.

Секретарьтъ Ат. Краевъ: (Чете списъкътъ.)

Отсѣствуватъ г-да прѣдставителитѣ: Бончо Радановъ, Гавриилъ Неновичъ, Ганчо Гаврииловъ, Георги Юруковъ, Д-ръ Дим. Молловъ, Д-ръ Минчо Цачевъ, Дим. Кузмановъ, Дим. Йоновъ, Дим. Х. Ивановъ, Джоржо Момчевъ, Данаилъ Юруковъ, Евл. Георгиевъ, Желчо Д. Желѣзовъ, Иванъ Димитровъ, Иванъ Грозевъ, Илиа Щърбановъ, Йови Воденчаровъ, Кирилъ Х. Яневъ, Маринъ Стоиловъ, Петръ Панапчевъ, Петръ Горановъ, Стефанъ С. Бобчевъ, Стефанъ Ивановъ, Тодоръ Табаковъ, Филипъ Мариновъ и Филипъ Атанасовъ.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Отъ общото число на г-да прѣдставителитѣ отсѣствуватъ само 26 души. Има, слѣдователно, нужното число прѣдставители, за да се счете засѣданието законно и редовно.

Г-нъ секретарьтъ Такевъ ще прочете съкращения протоколъ отъ минжлото засѣдание.

Секретарь Мих. Такевъ: (Прочита съкращения протоколъ отъ XVII-то засѣдание.)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка върху прочетения съкратенъ протоколъ? (Никой не иска думата.) Понеже никой не иска думата, турямъ на гласуване. Ония г-да прѣдставители,

които приематъ прочетения съкратенъ протоколъ за точенъ и вѣренъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Пристѣпваме къмъ дневния редъ: докладване прошения отъ специалната прошетарна коммисия.

Думата има г-нъ докладчикътъ Абрашевъ.

Докладчикъ Иванъ Абрашевъ: Г-да народни прѣдставители! Постѣпило е прошение отъ Ивана П. Данаиловъ, отъ гр. Севлиево, живущъ въ Ловечъ, за възстановление гражданскитѣ и политическитѣ му права. Той човѣкъ, въ качеството си на сждебенъ слѣдователъ, билъ осжденъ първоначално отъ Руссенския апелативенъ сждъ на 5 годишенъ затворъ, като сжщеврѣменно повърне 39 лири турски и 6 наполеона, вземени отъ него взятка. Недоволенъ отъ тая присжда, той кассиралъ дѣлото прѣдъ почитаемия Върховенъ Кассационенъ Сждъ. Кассационниятъ Сждъ, съ присжда № 6 отъ 8-й Ноемврий 1894 год., е постановилъ да се отиѣни присждата на Руссенския апелативенъ сждъ и да се намали наказанието, отъ 5 години на 3½ год. затворъ. Отъ това показание той излѣжалъ само единъ мѣсець и съ Указъ № 511 е билъ помилванъ отъ Негово Царско Височество.

При прошениято фигурира присждата на Кассационния Сждъ и много други свидѣтелства. Има и послуженъ списъкъ, за че той е служилъ като сждебенъ слѣдователъ. Има и свидѣтелства, отъ които се вижда, че е билъ учителъ, прѣзъ 1875, 1876, 1877 и 1878 год. Прѣзъ 1881 и 1882 год. е билъ пакъ учителъ съ 1300 лева заплата. При това, притѣжава едно свидѣтелство, подписано отъ 4 души граж-

дане, че той се ползувалъ съ добро поведение. Притежава още друго свидетелство пакъ за добро поведение. После трето свидетелство тоже, че въ врѣме на възстанието билъ единъ отъ най-добритѣ борци и патриоти и взелъ живо участие въ него. Има и друго свидетелство отъ Ловчанското градско-общинско управление, че е записанъ въ тамошнитѣ списъци и се ползува съ добра репутация между гражданетѣ и че се е отличилъ съ добро поведение. Има още друго свидетелство, тоже отъ Ловчанското градско-общинско управление, че се е занимавалъ съ професията помощникъ адвокатъ и още, че се ползувалъ съ добра репутация между гражданетѣ и се отличавалъ съ добро поведение.

Комисията по Министерството на Правосъдието — като взе прѣдъ видъ всички тия неговѣ доказателства и свидетелството, издадено отъ прокурорския надзоръ за неговото добро поведение и че слѣдъ изпълнението на настоящата присѣда не е имало углавно дѣло заведено противъ него — иска за мнѣние: да се възстанови правата му, понеже тѣ не сж отнѣти за винаги, а само за 5 години. Тя моли и Нар. Събрание да се съгласи съ нейното мнѣние и да възстанови правата на Ивана Данаиловъ, отъ Севлиево.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Има ли нѣкой да иска думата по това прошение.

Г-нъ Нейчовъ има думата.

Вълко Нейчовъ: Г-да! Азъ бихъ билъ отъ първитѣ да уважъ исканието, за възстановлението правата на просителя, толкова повече, че той прѣдставлява доказателства за интереса, че заслужава такова възстановление на правата. Но азъ не знамъ, на кой членъ отъ Конституцията ще се основе Нар. Събрание да върши такъвъ актъ. Ако искаме да се основаваме на чл. 15-й отъ Конституцията, той такова нѣщо не казва. Князътъ, казва, има право на помилване. Тукъ не е въпроса за помилване, а се иска отъ Нар. Събрание въ смисълъ на амнистия. Но, г-да, амнистията въ самия духъ на чл. 15-й се дава само въ такъвъ случай, когато има напирмѣръ нѣкакви актове за прѣслѣждане, които ако не се амнистиратъ, могатъ да иматъ по-лоши послѣдци за по-големата или по-малка частъ отъ страната или населението. Азъ тукъ не виждамъ такъвъ случай. Азъ не съмъ противъ исканието за възстановление правата, но само да видимъ: по кой легаленъ пътъ Събранието ще извърши такъвъ актъ.

Манолъ Стефановъ: Г-да прѣдставители! Азъ до колкото чухъ доклада, направенъ отъ страна на г-на докладчика на комисията, просителътъ иска възстановление на своитѣ права. Той не иска никакво помилване, нито пакъ нѣкои други отстъпки да му се направятъ. Той е изпълнилъ всичко, което му е наложено отъ сѣдилището. Обаче, има само едно нѣщо, което е: да му се възстановятъ правата отъ една власть, а пакъ азъ не намирамъ друга власть, която да има право да възстановява правата, освѣнъ Нар. Събрание. Затова, азъ съмъ напълно съгласенъ съ мнѣнието на комисията и моля Нар. Събрание да приеме доклада, тъй както е направенъ отъ комисията и да се удовлетвори молбата на просителя:

Докладчикъ Иванъ Абрашевъ: Азъ, г-да прѣдставители, само нѣколко думи ще кажъ за да отговорѣ на г-на Нейчева.

Отъ дългата практика, която имаме, Нар. Събрание всекога е удовлетворявало проситѣ на разни лица, лишени отъ гражданскитѣ и политическитѣ имъ права. Въ другитѣ страни, за тая цѣль, има прѣдвидени специални статии и възстановлението на правата става на основание закона. Но, въ нашия Турски наказателенъ законъ нѣма прѣдвидена такава статия. Слѣдователно, единичката власть у насъ е Събранието и то най-справедливо се е произнасяло за възстановление правата, прѣдъ видъ документитѣ, които се прѣдставляватъ.

Петко Горбановъ: Азъ, г-да прѣдставители, дойдохъ малко късно и не чухъ даже името на просителя, но единственното нѣщо, което забѣлжихъ, е, че той билъ обвиняванъ и осѣденъ, защото взималъ взятка. Ако е вѣрно това, ако дѣйствително чрѣзъ едно сѣдебно слѣдствие и чрѣзъ едно сѣдебно рѣшение сж отнети на единъ чиновникъ политическитѣ и граждански права, на основание закона и то, защото е злоупотрѣбилъ съ властта си, азъ първъ и вѣрвамъ, че всеки отъ васъ, г-да прѣдставители, а и цѣлиятъ Български народъ сме длъжни, да не допускаме на подобни лица да се реабилитиратъ въ своитѣ права. (Гласове: Вѣрно!) България иска законность, иска справедливость, иска честность, отъ чиновницитѣ си. Братъ ми да е осѣденъ, не бихъ си повдигналъ гласа. Просителътъ не познавамъ лично, но азъ съмъ за принципа. Ако искаме да има законность, да има справедливость въ България, трѣбва да сме строги къмъ нашитѣ чиновници. Ние се мъчимъ по възможность да обезпечимъ тѣхния животъ; приготвяме закони за да имъ запазимъ легкия животъ, даже и когато не бждатъ чиновници. Но, когато тѣ, при изпълнение на своитѣ обязанности пристѣпватъ до такива низки срѣдства, ние трѣбва да бждемъ строги къмъ тѣхъ и по никой начинъ въ Нар. Събрание да се не явява българинъ, който да опрощава на единъ чиновникъ, който е взелъ взятка. Отъ тия взятки, г-да, България пропищѣ. Азъ по никой начинъ не бихъ се съгласилъ да се опрости на единъ чиновникъ, билъ той зель 5 лева или 50 стотинки взятка. Нашето минѣло, а именно осемъ годишния режимъ докажа, до каква степенъ е отпаднало това чиновничество; защото то се водеше отъ главата. Главата злоупотрѣбляваше, той бѣ майстора и тѣ се поведоха подиръ него. Ние трѣбва веднѣжъ за винаги да прѣкратимъ тоя навикъ и тая страсть у нашитѣ чиновници, ако искаме да имаме добри чиновници. Трѣбва да имъ плащаме добръ, трѣбва да ги обезпечимъ, но трѣбва да бждемъ и вискателни къмъ честността имъ. Щомъ се яви най-малкъ поводъ за взятка, вѣнъ отъ службата. А пакъ сега, когато имаме прѣдъ насъ единъ чиновникъ, осѣденъ, съ влѣзла въ законна сила присѣда, по никой начинъ, г-да народни прѣдставители, не трѣбва да допускаме това начало. Щомъ веднѣжъ се покажемъ слаби къмъ него, ние ще дадемъ приѣръ да сж явятъ стотини и хиляди други и по тоя начинъ, всички чиновници ще станатъ взяткаджии. Единъ пътъ за винаги трѣбва да кажемъ: взяткаджия ли

е, въвнъ отъ службата и на такива хора никакво помилване. (Гласове: Браво!)

Христо Дограмаджиевъ: Г-да прѣдставители! Почитаемиятъ колега отъ Панагюрище, г-нъ Нейчевъ, възбуди единъ сериозенъ въпросъ. Той е въпроса: да ли Нар. Събрание може да възстанови, било на основание извѣстенъ законъ, било на основание Конституцията, правата на ония български граждани, които тѣ сж изгубили, вслѣдствие на една присжда, която констатира, че тѣ сж виновни въ едно прѣстѣпление или злодѣяние, което влѣче подирѣ си изгубване на тия права.

Азъ мисля, г-да народни прѣдставители, че въпросътъ е сериозенъ и се налага на вашето просвѣтено внимание. Ние трѣбва да се произнесемъ веднѣжъ за винаги по това.

Споредъ чл. 15-й отъ Конституцията, Нар. Събрание има право за амнистия и може да ѝ вотира. Но, що е амнистия и по кой начинъ тя се вотира, тѣ сж въпроси съвършено ясни и отдѣлни. Амнистията обзема масса прѣстѣпления отъ извѣстенъ характеръ, какъвто не е сегашния случай. Амнистията се вотира не съ едно рѣшение на Нар. Събрание, по случай на една прозба отъ просителъ, а съ единъ законъ, който е тоже една гаранция. Ако говорите за правото на Княза да помилва, то това се упражнява чрѣзъ Указъ. Но, ние, народнитѣ прѣдставители, на какво основание ще се мѣсимъ въ прерогативитѣ на сѣдебната властъ? На какво основание ще възстановяваме правата на извѣстни прѣстѣпници, отнети за винѣги съ законъ? И дѣйствително на тая точка се опрѣ г-нъ докладчикътъ на комисията, като искаше възстановяване изгубенитѣ права на днешния просителъ. Той каза, че у насъ нѣма законъ за възстановление на правата, слѣдователно, ние трѣбва да замѣстимъ тоя законъ. Прѣди всичко, азъ отричамъ правото на едно народно прѣдставителство да замѣства законитѣ. То може да ги прави; то може да ги изработва, съгласно съ нуждитѣ на населението, и само по тоя начинъ то може да упражнява своята воля върху една материя отъ законодателенъ характеръ. Ние имаме наказателенъ законъ, споредъ който виновнитѣ, въ тѣй нарѣченитѣ тежки прѣстѣпления, или злодѣяния, винѣги губѣтъ до животъ своитѣ права. Тоя законъ може да ви се види тежъкъ. Отмѣнете го. Гласувайте за възстановление правата въ даденъ срокъ и при извѣстна гаранция, въ новия законъ. Направете това, и азъ нѣма да имамъ нищо противъ туй. Но, да искаме съ единъ вотъ да възстановяваме правата на единъ прѣстѣпникъ, когато това е работа на сѣдебната властъ, азъ не съмъ съгласенъ; защото и да направимъ законъ, пакъ приспособители ще бждѣтъ сѣдитѣ, които гледатъ по-безпристрастно и съ повече умѣние на работата, понеже званието имъ е да изпълняватъ по-добрѣ своята задача.

Ето защо, г-да, азъ мисля, че това заявление трѣбва да се остави безъ послѣдствие и на просителя да се укаже да чака распорѣжданieto на новия законъ. Ако въ тоя законъ бждѣтъ по-лежки тия распорѣждания; ако ние признаемъ, че за извѣстни по-лежки прѣстѣпления законодателятъ трѣбва да забрави, тогава нека се ползува отъ рас-

порѣжданията на върховната властъ, която сме ние и посѣтъ Князътъ. А до тогава, азъ мисля, че е съвършено опасно да се удовлетворяватъ такива просби. Че какво искате вие? Касае се за чиновникъ, който едва ли ще се намѣри министъръ, който да го назначи на служба. Той заявява, че е билъ помощникъ адвокатъ и иска да адвокатствува. Но, може ли да бжде достойно за такава професия едно лице, което е било осѣдено за тежко прѣстѣпление? Може ли да има най-главното условие, което трѣбва да има единъ адвокатъ — довѣрието на заинтересуванитѣ лица, довѣрието на населението? Или искате да направите още нѣколко нещастници, може би, като му възстановите правата и да изложимъ населението да си повѣрѣва дѣлата на такъвъ човѣкъ? Ето защо, ние не трѣбва въ дания случай да уважимъ тая прозба. Може би лицето да е добро, и да заслужава тая милостъ; може да се е поправило; но тукъ се касае за принципа. И когато се касае за разрѣшението принципътъ, ние не трѣбва да се водимъ отъ индивидуални съображения. За туй, г-да прѣдставители, азъ моля да се не приема прѣдложението на комисията и да оставимъ заявлението на просителя безъ послѣдствие.

Докладчикъ Ив. Абрашевъ: Г-да народни прѣдставители! Вие знаете, че комисията по Министерството на Правосѣдието е избрана отъ вашата срѣда. Ние, когато зехме да разгледваме това прошение, сме имали прѣдъ видъ, както Конституцията, която цитира г-нъ Дограмаджиевъ, така и другитѣ закони. Ние имаме повече прошения, но отъ всичкитѣ прошения, намѣрихме основателни само тия прошения, за да дадемъ мнѣние за възстановление на правата имъ, и то по съображение и на основание доказателствата по обвиненията, които имъ били приписани. Какво ще намѣрите въ обвинението на тоя човѣкъ, който иска отъ насъ възстановление на своитѣ граждански и политически права? — Ще видите, че двама души селяне сж се явили при прокурора и казали . . . (Христо Дограмаджиевъ: Вие критикувате сѣдебнитѣ присжди. Това е прѣстѣпление!) Не критикувамъ сѣдебнитѣ присжди, но азъ съмъ длѣженъ да обясня прѣстѣпленията. (Христо Дограмаджиевъ: Нѣма нужда да обяснявате прѣстѣпленията. — Шумъ.) Понеже г-нъ Горбановъ се отнесе категорически и нарѣче тоя човѣкъ крадецъ и пр. (Христо Дограмаджиевъ: Нѣма нужда да критикувате присждитѣ!) Значи, вие не допускате на докладчика да се искаже? То е друго нѣщо. Вие, г-да прѣдставители, трѣбва да имате пълно довѣрие въ комисията по Министерството на Правосѣдието, понеже сжщитѣ мотиви, които се цитирахъ отъ г. г. Дограмаджиева и Горбанова, тя ги имаше прѣдъ видъ, и дойде до убѣждение и заключение, че на тоя човѣкъ — прѣдъ видъ обвинението, което е спрямо него, и прѣдъ видъ неговитѣ документи — заслужа да му бждѣтъ възстановени правата. Г-нъ Дограмаджиевъ наведе, че Конституцията дава право само за амнистия, но не наведе специална статия за възстановяване правата отъ други закони. Че тоя човѣкъ вѣчно ли трѣбва да сѣди така? Сѣдилищата не могатъ му възстановѣтъ правата; Нар. Събрание не; е, кой тогазъ? Отъ кѣдѣ да иска тоя човѣкъ

милостъ? Съ това ли мислите вие ще въведете моралъ? Ще поправите ли хората съ строгитѣ наказания? — Не; съ милостъ, съ милостъ, а не съ наказания. Г-нъ Горбановъ се явива много категориченъ и казва, че не трѣбвало да се възстановяватъ правата на тоя човѣкъ. Съ туй не се оградяватъ кражбитѣ и злоупотрѣбленията.

За това, азъ мисля, прѣдъ видъ мнѣнието на комисията, която взе въ съображение всичкитѣ тия доказателства, и намѣри, че тоя човѣкъ заслужава да му се възстановятъ правата — моля Събранието да бжде по-милостиво, понеже неговитѣ права не сж отнети вѣчно, веднѣжъ за всѣкога, както го казахъ нѣкои депутати, а му сж отнети правата само за 5 години, съ лишение отъ служба. Това съображение е ималъ прѣдъ видъ и Кассационния Сждъ, че е намалилъ наказанието му отъ 5 на $3\frac{1}{2}$ години. Това е ималъ прѣдъ видъ и прокурорътъ при Кассационния Сждъ, и го е прѣдставилъ на помилване слѣдъ излѣжаване само единъ мѣсець. И Негово Царско Височество го е помилвалъ, защото е заслужвалъ, умерение наказанието му, прѣдъ видъ грубия Наказателенъ Законъ, който е въ сила у насъ.

Д-ръ Дим. Вачевъ: Азъ съмъ съгласенъ съ г-на Горбанова, че на чиновникитѣ трѣбва да се гледа съ друго око. Когато единъ чиновникъ направи прѣстѣпление, когато той е осигуренъ отъ закона съ пенсия съ едно бждѣще, да му се не прощава нищо; но само тогава, когато дѣйствително това се съблюдава по единъ категориченъ начинъ. Когато обаче, ние имаме прецедентъ, който замѣнява закона, който отсѣтствува у насъ, струва ми се ще бждемъ крайно непослѣдователни, ако не вземемъ въ съображение присждитѣ, които се издаватъ отъ сждилищата и върховната властъ, която сжщо е взела въ внимание тия съображения. Тукъ, прѣдъ васъ се прѣдставлява единъ, човѣкъ, който менъ дѣйствително не ми е познатъ, или ми е познатъ само отъ името, на основание на това, защото знамъ, когато се разглеждаше дѣлото му прѣдъ Русенския апелативенъ сждъ, какдѣто живѣяхъ едно врѣме. Нито съмъ му билъ повѣренникъ, нито съмъ го защищавалъ, нито съмъ ималъ интересъ отъ него, нито днесъ се интересувамъ да го защищавамъ, но случайно знамъ за него нѣкои работи. Справедливо каза г-нъ докладчикътъ, че присждата се основава на показанията на двама или трима селяни, които казали, че взелъ отъ тѣхъ рушветъ и на основание на това е измѣнена присждата отъ Върховния Кассационенъ сждъ и вѣроятно на основание на това е послѣдвало и ходатайство за помилване. Ако бѣше имало дѣйствителни доказателства, каквито се изискватъ отъ г-на Горбанова, — за което съмъ съгласенъ — азъ не се съгласявамъ да се прощава на чиновникъ, който си е позволилъ да вземе даже 5 гроша рушветъ; но при такива съмнителни обстоятелства. . . . (Христо Дограмаджиевъ: Моля, г-не Прѣдсѣдателю, да се спрѣ ораторътъ, защото подбива авторитета на присждитѣ). . . при обстоятелството, че тоя човѣкъ е учителствувалъ дълго врѣме, споредъ както гласи неговото свидѣтелство; при обстоятелството още, че той е билъ поборникъ, при обстоятелството, че прокурорството засвидѣ-

телствува, че е единъ добъръ гражданинъ — менъ ми се струва, че ще направимъ прѣстѣпление, ако оставимъ единъ човѣкъ мъртъвъ прѣзъ цѣлия му животъ при даннитѣ, при които можемъ да го направимъ добъръ гражданинъ, както свидѣтелствуватъ учрежденията.

Друго, г-да прѣдставители. Минжлата година азъ бѣхъ сжщо въ комисията по Министерството на Правосъддието. Ние тукъ докладвахме не едно, петъ или десетъ прошения по такива случаи, а докладвахме масса такива прошения. Г-нъ Мишковъ, докладчикътъ на тая комисия, е свидѣтел на това. И всички ония, които бѣхъ въ комисията, си припомнятъ, при какви обстоятелства считахме, че сме компетентни, да освободимъ нѣкого не отъ затворъ, а отъ това, което зависи отъ насъ — да му възстановимъ гражданскитѣ и политическитѣ права — като смѣтаме, че се е поправилъ, че има доказателства, че може да бжде добъръ гражданинъ. А каква е цѣльта на наказанието? Не е ли тая именно, че наказанието се налага за поправление на виновния, ако е виновенъ? Най-сетнѣ, не може ли да се случи, че въ увлѣчението на нѣкои хора може да бжде издадена присжда? Азъ не критикувамъ присждитѣ, но казвамъ, че всички тия съображения трѣбва да ръководятъ едно Нар. Събрание, като има прѣдъ видъ и минжлото на осждения. И най-сетнѣ, възможно е такъвъ единъ човѣкъ да го пуснемъ въ обществото на равни права съ другитѣ хора. Като имате прѣдъ видъ прецедентитѣ отъ минжлитѣ години, а именно че въ такива случаи сме се считали компетентни и сме одобрявали такива нѣща, то сега не трѣбва да разсждаваме: да ли има законъ или не. А, че нѣмаме законъ, по който да се ръководятъ сждилищата, или други учреждения, които би били компетентни за това, това е извѣстно на всички. Ето защо именно, като се ссиламъ на това, което се докладва отъ трибуната — безъ да знамъ да ли то е вѣрно, а прѣдполагамъ, че е вѣрно; като се ссиламъ, казвамъ на всички документи, които се прѣдставляватъ за доброто поведение по настоящемъ на тоя човѣкъ; като се ссиламъ на прецедента отъ миналата година, че се считахме за компетентни да разрешаваме такива въпроси и такива хора сме турили на равни права съ всички други граждани — ще моля да се не отнасяте тѣй легко по случая, а да обсъдите въпроса по-хладнокрѣвно и възможности, ако има основание, да се възстановятъ правата на тоя човѣкъ и да минемъ по-нататкъ къмъ другъ въпросъ,

Лазаръ Дуковъ: Азъ, г-да прѣдставители, не бихъ се съгласилъ съ г-на Абрашева да се опрости на тоя човѣкъ, но отъ послѣ се объдихъ, че като тия, които свидѣтелствували, били селени, то на това основание може да се възстановятъ правата на тоя човѣкъ; защото, ако бѣхъ граждани или адвокати да свидѣтелствуватъ, то не трѣбваше да се възстановятъ. Както и да е, искамъ да кажъ едно нѣщо, че е имало случаи, за които азъ съмъ билъ свидѣтел, че такива опрощавания сж ставали, но тѣ сж били такива, че при една ревизия на нѣкой чиновникъ, сж се намирали неправилности, или израсходвани отъ готовитѣ пари, които сетнѣ внесълъ. Но така, на право ка-

запо въ присъжджта, че е за взятка, то и азъ съмъ на мнѣние, че такъвъ, който е взелъ взятка, да се не помилва, а другитѣ, които сж похарчвали неправилно пари и послѣ сж ги внасяли, на такива може да се възстановятъ правата.

Дим. Ночевъ: Азъ, г-да прѣдставители, чакахъ г-на Дукова да се искаже, защото тѣй всѣкога е билъ по-редовенъ, по-справедливъ въ сжжденията при каквито и да е било случаи. Менъ ми е неприятно, че се явява опълченецъ който е взелъ взятка, но неприятно ми е още при това, че е билъ чиновникъ (Не се чува.) . . . и ние намѣрихме присъжда, която го е лишила отъ граждански и политически права. Не оспорявамъ, че почитаемото Нар. Събрание може да му възстанови правата тѣкмо на основание чл. 15 ѝ отъ Конституцията, както каза г-нъ Вълко Нейчевъ. Той казваше, че на основание чл. 15-ѝ Нар. Събрание не може да помогне на единъ нещастникъ. Въ сжщность Князьтъ, въ съгласие съ Нар. Събрание, може да помилва единъ нещастникъ. Твърдѣ е възможно да е направилъ прѣстѣпление. Но що се касае, г-да прѣдставители, до чиновници, които взиматъ взятки, менъ ми се оплаквахъ много любезни приятели отъ Дели-Орманъ, на които имамъ довѣрие. Оплаквахъ ми се, че тамъ взяткоземанието е много развито и тоя нещастникъ е билъ тамъ. Ако Нар. Събрание е толкова щедро къмъ него, нека му помогне нѣщо, но никога не трѣбва да се възстановяватъ права на чиновникъ, който е злоупотрѣбилъ съ държавна служба. Ние никога не ще да имаме чиновници, които да изпълняватъ законитѣ и да служатъ честно, до като не намѣримъ добри хора. Ние се грижимъ и създаваме закони за подобрѣнието на чиновницитѣ и за усигуряване тѣхнитѣ служби. Сега има внесенъ законъ за осигурение тѣхното положение и законъ за пенситѣ. Какво по-нататъкъ? Кой търговецъ, кой занаятчия, земледѣлецъ и пр., е осигоренъ толкова много, колкото чиновницитѣ? Ние чиновницитѣ ги осигуряваме отъ година на година повече и върху това отгорѣ, намѣрватъ се хора, които крадѣтъ. Тѣ крадѣтъ, ако не отъ хазната, то отъ населението, но веднѣжъ онеправдано населението, онеправдана е и държавата и даватъ поводъ да се вдига врява. Слѣдователно, моето мнѣние е, че такива хора не заслужаватъ никакво помилване.

Маринъ Гайдовъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ забѣлѣжихъ между насъ едно нѣщо, което е твърдѣ печално. То се състои въ това, че, което вчера сме направили, днесъ го забравяме. Стига да се яви единъ прѣдставителъ и да каже заявявамъ, че трѣбва извѣстенъ въпросъ да се гледа по принципъ, и почватъ се дълги разисквания и се продължаватъ съ часове, когато въпроса е рѣшенъ още мнѣжлата година или вчера. Азъ мисля, г-да прѣдставители, че въпросътъ, повдигнатъ отъ г-на Нейчева и поддържанъ отъ г-на Дограмаджиева, е разрѣшенъ отъ насъ, защото имаме отъ мнѣжлата година взети такива рѣшения, че Нар. Събрание може да възстановява правата на единъ български гражданинъ. Това се вършеше мнѣжлата година и оня денъ Нар. Събрание се произнесе по едно прошение и прие да се възстановятъ правата на едно лице, осжжено за една немарливостъ, въ качеството си на секретаръ на

единъ сждъ, заедно съ неговия прѣдсѣдателъ. Г-нъ Дограмаджиевъ много мѣси въпроса, който е на разглеждане въ днешното засѣдание, съ въпроса за амнистията. (Христо Дограмаджиевъ: Не е истина!) Азъ така разбрахъ. Ако това не е тѣй, взимамъ си думитѣ назадъ; но ако е тѣй, то е неправилно мнѣние. Въ всѣки случай, веднѣжъ Събранието рѣшило тоя въпросъ, че то — въ съгласие на Негово Царско Височество, както е било до сега — може да възстановява отнетитѣ граждански и политически права на едно лице.

Другъ е въпросътъ, да ли просителътъ, който се явява прѣдъ Нар. Събрание да иска възстановлението на гражданскитѣ и политическитѣ му права, има право и може да заслужава такава милостъ, която ние сме въ състояние да му дадемъ. Споредъ менъ, ние трѣбва да се съгласимъ съ мнѣнието на г-на Горбанова, че лицето, което се явява по настоящемъ прѣдъ насъ, е било лице, което много хубаво е разумѣвало какво прави, когато е вършило прѣстѣплението. Това лице е занимавало завидна служба и е знаело много хубаво, какво нещастие ще го сполѣти, като извърши това прѣстѣпление, и вършило е всичко съ пълно разумѣние. И понеже като не отдавна е направило това и не е минжло много врѣме, прѣзъ което да е искупилъ просителя прѣстѣплението си, заради туй поддържамъ мнѣнието на г-на Горбанова, щото това прошение за сега да се остави безъ послѣдствие.

Христо Тодоровъ: Г-да прѣдставители! Менъ ми се струва, че по тоя въпросъ може да се кажѣтъ нѣколко мисли, защото е принципияленъ въпросъ. За освѣтление, и изобщо за да се състави едно понятие, не е лошо, ако нѣкой се впусне въ подробности. Ако има институтъ у насъ, който трѣбва да се урегулира, то е институтътъ за помилванието. Единъ виновенъ сждебенъ слѣдователъ, околийски началникъ, прокуроръ и пр. дава се подъ сждъ и се осжжда отъ първа, втора и третя инстанции; протакало се е дѣлото нѣколко години и въдругъ ще видите единъ денъ, че единъ министръ или нѣкой неговъ приятелъ — на осжждения — ходатайствува и видишъ, помилвали го. Ако има нѣщо, което да деморализирва и да хвърля на земята правосждието, то е тоя начинъ на помилване. На всѣкъдѣ почти е урегулирано това, а у насъ е останжло само на добрата воля на добросвѣстността на единъ министръ, на единъ депутатъ, или на единъ близъкъ приятелъ на виновния. Въ Франция има особена коммисия за тия работи. Прѣдсѣдателътъ на Републиката не може да помилва. Въ нѣкои мѣста на Швейцария само Народното Събрание си е запазило тоя великъ атрибутъ. У насъ нѣма законъ за възстановление на правата. До колкото си спомнямъ, взети рѣшения отъ Нар. Събрание по работи отъ такъвъ характеръ има само чрѣзъ амнистия, и това ми се струва е правилно и законно. На всѣки начинъ, трѣбвало би да има законъ, за да се даде туй право или на Нар. Събрание, или на сждилищата, или на други нѣкои учреждения; а иначе ми се струва Нар. Събрание си присвоява право, което не е опрѣдѣлено, (Петко Горбановъ: Въ проекта на Наказателния законъ е прѣдвидено това.) Това искахъ да

кажж и азъ. Понеже въ проекта на Наказателния законъ е прѣдвидено такова законоположение за възстановление отнѣтитѣ права, менъ ми се струва, че може да рѣшимъ въпроса така: да оставимъ за сега безъ послѣдствие това прошение, безъ да влизаме въ принципиалното разискване на въпроса, и когато приемемъ Наказателния законъ, тогава на тоя добъръ човѣкъ, ако заслужава, да му се възстанови правата на основание на тоя законъ. Тукъ нѣма никаква мѣрка. Не се знае, колко години тоя човѣкъ е лѣжалъ затворенъ слѣдъ наказанието. Не се знае и какви добри дѣла е направилъ отпослѣ, за да пристѣпимъ къмъ помилването му. Такива прошения всѣки пѣтъ се прѣдставятъ и прѣдъ сѣдилищата и прѣдъ Нар. Събрание и всички тоя купъ отъ процедури и сѣдебни инстанции . . . (Не се чуе.) Сега се е видѣло, че трѣбва да се помогне, а другъ пѣтъ, че не трѣбва (Не се чуе.) Ето защо, менъ ми се струва, че понеже сме близу до едно законоположение, което ще уреди тая материя, трѣбва да се остави това прошение безъ послѣдствие.

Петко Каравеловъ: Менъ, г-да прѣдставители, ме интересува малко другъ единъ въпросъ. Тукъ се говори, че Нар. Събрание могло до възстановява права. Могъ да залѣжъ, че това никѣдъ не става. Амнистията никога не може да се смѣсва съ опрощаванieto. Амнистия не се дава за мошенничество. Амнистия се дава на обвинени въ възстание, било военно или гражданско. Амнистия значи законъ и нѣма дума за присѣда. Значи за амнистия не трѣбва и да се говори. Ако има да се амнистиратъ хора, тѣ се раздѣлятъ по категории и за това се внася отъ правителството законъ, приема се, издава се указъ и се опрощаватъ.

Тукъ сега е въпроса за помилване. Азъ съжалявамъ, че се е намѣрилъ български министръ, който да прости на първия мѣсець отъ затварянieto на единъ човѣкъ, осѣденъ на 3 години. Това никѣдъ не става. И на всѣкъждѣ такъвъ министръ нѣмаше да го търпѣтъ нито три дена да бѣде министръ. Азъ се надѣжъ, че комисията, която се занимава съ прѣглежданieto и изучаванieto на углавния законъ, ще прѣдвиди и тия работи. На всѣкъждѣ, който е затворенъ за такива прѣстѣпления, трѣбва да излѣжи поне $\frac{1}{3}$ отъ своето наказание, трѣбва да покаже, че се е поправилъ и послѣ да бѣде помилванъ. У насъ единъ човѣкъ осѣденъ на три години, излѣжалъ прѣспокойно единъ мѣсець, пускатъ го. Сега и тоя човѣкъ се явява и иска да му се възстанови правата и на вѣрно за да се назначи и на служба.

Азъ ще ви кажъ още едно нѣщо, което произвежда лошо впечатление. Забѣлѣжилъ съмъ, че всички осѣдени за взятка се опрощаватъ безъ врѣме, а харамаи, които сѣ ходили три години по горитѣ, осѣждатъ се обикновенно на 10 години затворъ и не се помилватъ никакъ. Всички, безъ изключение, осѣдени за вагабонство и за мошенничество се пускатъ слѣдъ три мѣсеци. Азъ съмъ лежалъ въ Черната джамия и знамъ това отъ тамъ. За това желалъ бихъ да вземемъ резолюция, съ която да искажемъ съжаление, че се е намѣрилъ министръ — не отъ сегашнитѣ, това мислѣ е ставало въ Стамболово врѣме — да поднесе на Князя за по-

милване нѣкой си прѣстѣпникъ на първия мѣсець слѣдъ затварянieto му. И слѣдъ това да не рѣшаваме тоя въпросъ, защото ние не можемъ да възстановяваме права и да амнистираме, иначе, освѣнъ по законъ. А така, — дошло едно прошение отъ едно лице и го амнистирате, това ще бѣде подигравка съ правосѣдието. За това азъ моля да се отхвърли това прошение. Правеното напрѣдъ, нѣма за насъ значение.

Докладчикъ Иванъ Абрашевъ: Г-да народни прѣдставители! Имамъ да обяснѣмъ нѣщо, понеже г-нъ Дуковъ каза, че не трѣбва да се дава довѣрие, защото сѣ били селени. Е, добръ, азъ не знамъ, какъ трѣбва да се каже на двама хора, които живѣятъ въ едно село, и че ако сѣ били търговци и адвокати щѣли да иматъ по-голъмо довѣрие. Азъ не съмъ искалъ това да кажъ, това сѣ просто ирония отъ страна на г-на Дукова.

Г-да прѣдставители! Колкото за теорията на г-на Тодорова, Шуменски прѣдставителъ, който каза да се остави безъ послѣдствие прошениято на просителя, понеже щѣлъ да се издаде наказателенъ законъ, въ който има специална статия, именно за възстановяване на граждански и политически права, азъ не могъ да се съгласѣмъ, защото, когато днесъ се гледа това прошение, законътъ не е влѣзълъ въ сила. Ние трѣбва да разгледаме това прошение по сѣщата практика и по сѣщия духъ, който е въведенъ въ Нар. Събрание на България до днешенъ день. Слѣдователно, г-да народни прѣдставители — това е моето послѣдно ходатайство отъ името на комисията прѣдъ васъ, като вземете прѣдъ видъ, че тоя човѣкъ не е лишенъ вѣчно отъ гражданскитѣ си и политически права, а е само за петъ години лишаване отъ служба, и като земете прѣдъ видъ свидѣтелствата, че той е единъ отъ добритѣ хора; че е учителствувалъ толкова години, има свидѣтелство, че е зель участие въ врѣме на възстанието, отъ друга страна ще видите свидѣтелства отъ разни общини за неговата честностъ и слѣдъ като сѣ го уволнили ималъ е право да бѣде помощникъ адвокатъ, по му е отнето съгласно рѣшението на Кассационния сѣдъ — не трѣбва ли да бѣдете толкова милостиви? Недѣйте се докосва до послѣдния му хлѣбъ; недѣйте оставя тоя човѣкъ съ стара майка, съ жена, съ двѣ сестри, които поддържа да се учѣтъ, да се скита по улицитѣ. (Единъ гласъ: Когато е вършилъ прѣстѣплението да е мислилъ.) И да остане като сѣнка въ обществото. Бѣдете морални, бѣдете милостиви и възстановете правата на тоя човѣкъ, както сте ги възстановили на много други за по-голъми прѣстѣпления. Той ще се помири съ положението си, и ще видите единъ день ще каже: „Благодарѣмъ на тия хора, защото вслѣдствие на тѣхната милостъ ми сѣ възстановени правата“ и ще се поправи. Азъ ви моля, г-да прѣдставители, недѣйте слуша тия оратори, които станахъ и говорихъ по това, че трѣбвало да се бѣсѣтъ и колижтъ такива хора. Науката днесъ не ни доказва, не позволява това.

Г-да прѣдставители! Азъ правѣмъ послѣдния апелъ отъ името на комисията по Министерството на Правосѣдието и вѣрвачъ, че всички ще се съгласите за да се приеме нейното

миѣние, защото тоя човѣкъ му оставатъ още двѣ години, до когато му сж отнѣти, и въ такъвъ случай нѣма нѣкои причини да не му ги възстановимъ по-рано. (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Вълко Нейчовъ: Да му дадемъ и пенсия!

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Понеже се казва, че въпросътъ е искерпанъ. . . (Шумъ. Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Дим. Ил. Стамболовъ: Никой не е прѣдложилъ прѣкрещението на дебатитѣ. (Шумъ. Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!) Г-да, изслушайте и мене най-послѣ.

Хр. Дограмаджиевъ: Правѣ прѣдложение, че въпросътъ е искерпанъ. (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Г-нъ Стамболовъ има думата да говори.

Лазаръ Дуковъ: Молѣ, 9 души сж говорили. Искерпанъ е въпросътъ! (Шумъ.)

Хр. Дограмаджиевъ: Правѣ прѣдложение, че е искерпанъ въпросътъ! (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Г-нъ Стамболовъ има думата.

Лазаръ Дуковъ: Правилникътъ Ви дава право по диръ 7 души да прѣкрятъ дебатитѣ.

Вълко Нейчовъ: Прѣдлагамъ въпросътъ за искерпанъ! (Гласове: Има прѣдложение да се прѣкратѣ дебатитѣ!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Г-нъ Стамболовъ! Говорете, молѣ.

Дим. Ил. Стамболовъ: Не ме оставятъ да говорѣ.

Ник. Козаровъ: Има прѣдложение за прѣкрятване на дебатитѣ. (Шумъ. Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Дим. Ил. Стамболовъ: (Отива на трибуната.) Г-да прѣдставители! (Гласове: „Искерпанъ е въпросътъ!“ Шумъ.)

Най-послѣ имамъ право да кажъ и азъ нѣколко думи по това прошение. Прѣди всичко, много отъ г-да прѣдговорившитѣ оратори смѣсихъ въпросътъ съ помилването — амнистията — и говорихъ всички оратори за помилването, но

никкой не каза дума за реабилитацията. Тукъ се касае въпросътъ за . . . реабилитация, (Вълко Нейчовъ: „Азъ казвамъ, че не е ни амнистия, ни реабилитация! — Христо

Дограмаджиевъ: Амнистията е наша работа, а реабилитацията е работа на сждебната властъ!) Азъ зехъ думата за да обяснѣ, че въ случая се касае за възстанов-

ление правата на единъ осжденъ български гражданинъ. До сега, г-да прѣдставители, практикувало се е, право или

криво, Нар. Събрание да възстановява правата на осжденитѣ български граждани. Имали сме минжлата година сжщитѣ случаи и това сжщото Нар. Събрание е възстановя-

вало правата на нѣколко души граждани. Сега нѣкои оспори- хъ, че като сме имали проектъ за наказателенъ законъ,

въ който се опрѣдѣля, какъ се възстановяватъ правата на българскитѣ граждани, зарадъ туй трѣбвало сега да оста-

вимъ това прошение безъ послѣдствие, до гдѣто се разрѣши тоя въпросъ въ наказателния законъ. Азъ мислѣ,

г-да народни прѣдставители, че трѣбва да възстановимъ правата на тоя български гражданинъ. Прѣдставихъ се отъ

г-на докладчика толкова причини, толкова свидѣтелства,

толкова доказателства, че тоя осжденъ български гражданинъ е станжлъ единъ исправенъ български гражданинъ, станжлъ е единъ полезенъ български гражданинъ. Независимо отъ това, г-да народни прѣдставители, ако се не лѣжъ, прѣстжплението, което е извършилъ тоя български гражданинъ, е било прѣзъ една епоха, когато сж се вършили много по-голѣми кражби и рушфети отъ много високо-стоящи чиновници и никой отъ тѣхъ не е билъ прѣслѣдванъ. Намъ се доказа по положителенъ начинъ, — макаръ че нѣмаме право да говоримъ за присждата, че г-нъ Министрътъ на Правосждието е билъ — само не знаж да ли има въ рѣшението постановено да се прѣдстави просителя на помилване (Докладчикъ Ив. Абрашевъ: Въ самото решение е казано!) Значи, и самитѣ сжди сж признавали обстоятелства облежчающи вината на тоя човѣкъ. (Христо Дограмаджиевъ: Това не е вѣрно, то е осжденъ на 3 1/2 години.) Да, на 3 1/2 години, по съходатайство за помилване. (Христо Дограмаджиевъ: На 3 1/2 год. е осжденъ. Недѣйте обижда сждиитѣ!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Г-нъ Дограмаджиевъ, нѣмате думата.

Хр. Дограмаджиевъ: То бѣше ваша длѣжностъ да му направите тия бѣлѣжки.

Дим. Ил. Стамболовъ: (Продѣжава.) Прѣдъ видъ, г-да, на всички тия съображениа, прѣдъ видъ на туй, че до сега нѣма едно законоположение, което да позволява реабилитацията на българскитѣ граждани — възстановлението на гражданскитѣ имъ и политически права, изгубени чрѣзъ едно рѣшение — и прѣдъ видъ на другитѣ случаи, които Нар. Събрание е имало до сега, азъ ви молѣ, г-да народни прѣдставители, да приемите да се възстановѣтъ гражданскитѣ и политически права на тоя толкова добръ български гражданинъ, както се прѣдстави отъ г-на докладчика. (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Има прѣдложение отъ г-на Нейчева да се прѣкратѣ дебатитѣ. И понеже сж говорили повече отъ 7 души, полага- мъ на гласуване. Ония, които желяжтъ да се продѣжаватъ дебатитѣ, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Значи нѣма да се продѣжава.

Ще се пристжпи къмъ гласуването на прѣдложенията.

Има прѣдложение отъ прошетарната коммисия: за да се възстановѣтъ на просителя Иванъ Данайловъ гражданскитѣ и политически права. Има и прѣдложение отъ нѣколко души народни прѣдставители, да се остави проше- нието му безъ послѣдствие.

Ще турѣ най-напрѣдъ на гласуване прѣдложението на коммисията: за да се възстановѣтъ правата на проси- теля. Ония г-да прѣдставители, които приематъ това прѣд- ложение, да си вдигнатъ ржката. Квесторътъ г-нъ Мос- ковъ да прѣброи гласовѣтъ.

Квесторъ Иванъ Московъ: (Слѣдъ прѣброяването.) За прѣдложението на коммисията 43 друши вдигатъ. (Послѣ прѣброяването на всичкитѣ прѣдставители.) Всички прѣд- ставители сж 93.

Д-ръ Дим. Вачевъ: Азъ заявявамъ, че невѣрно сжчетени гласовѣтъ. Има грѣшка въ прочитанието. (Гласове: Да се гласува втори пѣтъ!

Докладчикъ Иванъ Абрашевъ: И азъ поддържамъ това, като докладчикъ на комисията, че е невѣрно четението. (Шумъ.)

Георги Шиваровъ: Трѣбва да имаме довѣрие на квестора.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Г-да! Присѣтствуватъ 93 души, а гласуватъ за прѣдложението на комисията 43.

Д-ръ Дим. Вачевъ: Грѣшка е.

Янко Чучарковъ: Квесторътъ злоупотрѣблява (Шумъ.)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Моля, г-да, пазете тишина. Понеже има съмнѣние . . . (Лазаръ Дуковъ: Нѣма съмнѣние.)

Докладчикъ Иванъ Абрашевъ: Грѣшка е! (Шумъ.)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Моля, миръ и тишина! Понеже има съмнѣние въ четението на гласовѣтъ, азъ моля да бъдете добри и да си дадете трудъ още единъ пѣтъ да си дадете гласътъ. Ония, които приематъ заключението на комисията, за да се възстановятъ правата на просителя Данаиловъ, да си вдигнатъ ржката.

Квесторътъ г-нъ Ионовъ да провѣри гласовѣтъ.

Квесторъ Дим. Ионовъ: 36 души вдигатъ.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Присѣтствуватъ 93 души прѣдставители, а гласуватъ за прѣдложението на комисията 36 души. Значи, прошенieto на Данаилова остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Иванъ Абрашевъ: Има една просба отъ Михаила Карамфиловичъ отъ гр. София. Тоя човѣкъ, въ качеството си на помощникъ на сѣдебенъ приставъ, злоупотрѣблялъ е въ врѣме на службата си по частни изпълнителни листове 5056 лева 72 ст. За тия пари, слѣдъ като е билъ осѣденъ отъ Софийскій окръженъ сѣдъ на 12 годишенъ тъмниченъ затворъ, апелативний сѣдъ отмѣнилъ наказанието му на една година тъмниченъ затворъ. При дѣлото сжществува рѣшение на кассационния сѣдъ; сжществува свидѣтелство отъ прокурорския надзоръ за неговото поведение; свидѣтелство, подписано отъ 4 души граждани, и свидѣтелство отъ общината за поведението му. Паритѣ, които той злоупотрѣбилъ, е внесълъ. Тѣй сжщо е заплатилъ и сѣдебнитѣ разноски.

Комисията, като взема прѣдъ видъ тия документи, приложени при настоящето дѣло, даде мнѣние да му се възстановятъ гражданскитѣ и политически права и моли Нар. Събрание да се съгласи и да бѣде толкова милостиво, както и по-напрѣдъ.

Тоне Радевъ: Г-да прѣдставители! Сжщиятъ тоя човѣкъ и минѣлата година бѣше далъ прошение. Неговото прошение се докладва и отблъснѣ. Сжщиятъ, тая година пакъ подава прошение. Не знамъ какво правимъ ние. Прощенията на осѣденитѣ за рушветъ отблъснѣхме, а пѣкъ сега идемъ да опрощаваме такива разбойници. Ако той е билъ добръ и честенъ, да не е кралъ; той е получавалъ заплата отъ държавата и послѣ пакъ отива та краде. Трѣбва да

знаете, че ако допустнете това, утрѣ ще се явятъ и други. Трѣбва да знаете, че селското население е писнѣло отъ кражбитѣ на сѣдебнитѣ пристави. Зарадъ туй съмъ на мнѣние и моля Нар. Събрание, да остави това прошение безъ послѣдствие.

Васа Моински: Г-да народни прѣдставители! Азъ ако станѣхъ да говоря, то е за това, за да отговорѣмъ на г-на Радева, който казва, че и минѣлата година просителя билъ подалъ прошение, което останѣло безъ послѣдствие! Дѣйствително просителътъ минѣлата година бѣше подалъ прошение и то останѣ безъ послѣдствие съ 51 гласа противъ 50 или съ 56 противъ 53. Г-да прѣдставители! Отъ какъ е заведено това дѣло има 10 години. Просителътъ е внелъ паритѣ и наказанието си е издържалъ. Азъ ви моля, г-да прѣдставители, имайте толкова милостъ къмъ единъ бѣденъ човѣкъ и къмъ неговитѣ 5 малолѣтни дѣца. Тукъ не се искатъ пари отъ насъ а се иска милостъ. Значи, слѣдъ туй, което се каза, че е прѣгрѣшилъ тоя човѣкъ прѣди 10 години и понеже не сж му били възстановени, такива хора се отчайватъ и може още по-голѣмо зло и врѣда да направятъ. Зарадъ туй азъ бихъ помолилъ, г-да прѣдставители да се смилятъ надъ петѣхъ малолѣтни дѣца на Михаилъ Карамфиловичъ и да му възвърнете тия права. Той се занимава съ прошеностство. Понеже и минѣлата година се възстановихъ правата на мюзина, нека се смилимъ надъ неговитѣ малолѣтни дѣца и възстановимъ правата на просителя, за да не се скитатъ дѣцата му по улицитѣ безъ хлѣбъ.

Петръ Пешевъ: Г-да народни прѣдставители! Нѣкои нещастни лица се обръщатъ къмъ Нар. Събрание, за да имъ сѣдѣйствува да станѣтъ почтени българи граждани, и ние — право или криво, постѣпимъ — имаме право да откажемъ на тѣхното искание, по това, което се прави отъ нѣкои наши колеги, както г-нъ Тони Радевъ, да оскърбяватъ тия нещастници, да ги правятъ още по-нещастни, като ги наричатъ разбойници и виѣсто да имъ се даде милостъ да имъ се приписва тоя лошъ епитетъ, азъ мисля, че не е справедливо; нито пѣкъ е достойно за едно Нар. Събрание, къмъ което се обръщатъ за милостъ, да се отнася така къмъ ония, които просятъ тая милостъ. Ако не заслужаватъ милостъ, да имъ откажемъ, а не да ги оскърбяваме по тоя начинъ и то отъ онова мѣсто, което трѣбва да бѣде мѣсто за правда, милостъ и справедливостъ.

Веселинъ Котевъ: Г-да прѣдставители! Много право забѣлѣжи г-нъ Пешевъ. Ако единъ сѣдъ въ своята присѣда не е нарѣкълъ просителя разбойникъ, колко остава ние, които се наричаме народни прѣдставители, да нарѣчемъ тоя човѣкъ така. Той иска помилване, не иска пари не иска да му подаряваме пѣщо, а иска да се възстановятъ правата му. Карамфиловичъ е извѣстна фамилия въ гр. Велесъ, и тя много се е борила по черковния въпросъ. Прѣдъ видъ на това, азъ ще настоявамъ да се приеме молбата на просителя и да му се възстановятъ правата, защото тукъ не се иска да се възстановяватъ права на единъ разбойникъ, както казва, г-нъ Радевъ.

Маринъ Гайдовъ: Г-да народни прѣдставители! Не е истина, че случатъ, който разгледваме по настоящемъ,

е оня сжщия, който по-напрѣдъ разгледахме и рѣшихме, като отхвърлихме побата на просителя; не е истина, казвамъ, това, което твърди г-нъ Радевъ, и азъ ще се постарая, до колкото можъ, да ви докажъ. И, ако има случай, когато незаслужено нѣкой се нарича отъ нѣкой наши събратя разбойникъ, то е именно случая съ просителя. По никакъвъ начинъ, както каза г-нъ Пешевъ, не може да се припише такова оскърбително дѣйствие, такова оскърбление на единъ просител, какъвто е настоящия. Взятка не е едно и сжщо нѣщо както е злоупотрѣбление съ довѣрие. (Д-ръ Дим. Вачевъ: Сжщото е.) Ще докажъ, че не е сжщото. За да направи човѣкъ взятка, трѣбва да вземе пари и да накара извѣстно лице да закупи и да прѣстѣпи закона за въ полза на едно трето лице, а злоупотрѣбление е съвършено друго нѣщо. Какво е направилъ просителъ, когато наричаме злоупотрѣбителъ? — Той, когато билъ сждебенъ приставъ, отишълъ да изпълнява нѣколко изпълнителни листове, спрѣмо нѣкои длъжници; паритѣ, които е взелъ — били тѣ 100 гроша или 500, или пъкъ 1000 лева, все едно — задържалъ ги у себе си и по тия или други причини не ги е внесълъ на врѣме, когато трѣбвало въ отредената за това касса. Г-да прѣдставители, за да разрѣшимъ тоя въпросъ по-добросъвѣстно, нека за минута заемемъ мѣстото, материалното и семейно положение на тоя просителъ. Поставете се въ положението на тоя нещастенъ чиновникъ, който има 5—6 дѣца малолѣтни и се намира въ безисходно материално положение, а пъкъ отъ друга страна има у себе си пари отъ изпълнението на нѣколко листове, и уваженъ или по добръ принуденъ отъ нуждата да удовлетвори поне съ храна дѣцата си. Да ли нѣма да оправдаете и поне бждите снисходителни къмъ една негова и беззаконна даже постѣпка; напротивъ, азъ мисля, че ще кажете възможно е, и даже простително е до нѣкъдѣ, гдѣто е забавилъ внасянието на тия пари. Искать ли е той да злоупотрѣби тия пари? Не е искалъ. Направила му се ревизия и се указало, че не внесълъ извѣстно количество пари въ кассата; послѣ той ги внесълъ, нѣ при все това, му било наложено наказание, което той е и издѣлжалъ. Сега какво иска той отъ насъ? — Иска да му възстановимъ гражданскитѣ и политически права, които му сж отнети по горвата причина. Г-да прѣдставители, пострадала ли е държавата или нѣкое частно лице отъ дѣйствиата на тоя чиновникъ? Не, и това се вижда отъ присждата, за че просителъ е внесълъ всичкитѣ пари, съ което е удовлетвориъ пострадалитѣ, удовлетвориъ самото правосѣдие и самата власт. Десетъ години терзание, десетъ годишно искупление отъ тоя човѣкъ сж достатѣчни да искупятъ неговитѣ грѣхове. Заради това, азъ се присѣдинявамъ къмъ онова мнѣние, което искаа г-нъ Мойнски и моля да се смятатъ за просителя, за неговитѣ 5—6 дѣца, за неговото раскаяние въ тия 10 години, толкова повече, че той никого не е онеправдалъ, а напротивъ десетерицею искупилъ своитѣ грѣхове.

Петко Горбановъ: Менѣ ми се чини, че не трѣбва въ тая свещенна ограда да се явяватъ прѣдставители и да защищаватъ злоупотрѣбителитѣ на правдата и закона, когато тия злоупотрѣбители съдѣйствуватъ да се съсипе

тая правда и всѣватъ въ населението омерзение къмъ закона. Когато единъ чиновникъ прѣдставлява властта, прѣдставлява правителство, прѣдставлява и Негово Царско Височество, въ името на когото дѣйствува и отъ положението, което занимава, положение, което трѣбва да бжде свято и непорочно, се явява да злоупотрѣблява съ единъ български гражданинъ, то такъвъ чиновникъ трѣбва да се прѣсѣдѣва вѣчно. Защо? — Защото той не прави прѣстѣпление отъ свое лице, нѣ съ своитѣ прѣстѣпления унищожава, събара, съсипеа прѣдъ очитѣ на населението всичко това, което трѣбва да се държи свето и неприкосновенно. Населението има право да очаква справедливостъ и законностъ. Единъ чиновникъ — какъвто ще да е той, най-малкъ или най-голямъ, трѣбва да храни въ себе си светата идея, че той е длъженъ да прѣдставлява прѣдъ населението законността и справедливостта. Какво виждаме обаче да е направилъ тоя, който се явява днесъ да проси милостъ отъ васъ? Той, като сждебенъ приставъ, ималъ да събира пари по изпълнителни листове и събиралъ една, двѣ, три, петъ, десетъ години и когато всичкитѣ присждени пари били внесени, той вмѣсто да ги прѣдаде на оня български гражданинъ, който чакалъ толкова врѣме, комуто се слѣдвало да ги прѣдаде, турялъ ги въ джеба си. Какво по-скверно и по-омерзително отъ това нѣшо; да злоупотрѣблява съ довѣрието на българскитѣ граждани? Азъ разбирамъ да става помилване, реабилитация, амнистия, нѣ не и въ дадени случаи. Ако сега въ нашитѣ закони не сж прѣдвидени всички тия случаи, то въ наказателния законъ, който сега даже е прѣдставенъ и който отъ идущата година ще влѣзе въ сила, всички тия случаи сж прѣдвидени. Повтарямъ, който е нарушилъ законитѣ; тоя, който е станалъ причина да се въе въ населението омерзение къмъ законитѣ, той трѣбва да страда вѣчно за примѣръ на всички чиновници. Азъ желямъ щото ни единъ отъ народнитѣ прѣдставители, които сж избрани, да пазятъ честта и имота на българскитѣ граждани, да не се явявава отъ тая трибуна да защищава тия злоупотрѣбления, защото послѣдствията отъ това сж лоши. Осмилъте се, казватъ, помилвайте бащата съ 5 дѣца, човѣкъ който нѣма съ какво да живѣе. Какво ще каже това? — Това значи, да върнемъ вълка пакъ въ стадото, и като злоупотрѣбилъ по-напрѣдъ съ 90 души, да му дадемъ възможностъ сега да злоупотрѣби съ 500 души. Това ли е цѣльта на закона и на народнитѣ прѣдставители? За това ли сме се събрали тукъ? — Азъ мисля, че всички, като турите ржката на сърдцето си, ще кажете, че не е нашата цѣль да защищаваме злоупотрѣбителитѣ. Заради това, азъ ни моля всички, г-да прѣдставители, да оставите и това прошение безъ послѣдствие, както е било направено и лани, и ако има възможностъ да се реабилитира, щомъ бждещия законъ влѣзе въ сила, да иска това.

Докладчикъ Иванъ Абрашевъ: Г-да народни прѣдставители! Вие чухте отъ г-на Горбанова сжщата пѣсенъ, която пѣ по по-първото прошение, което се остави безъ послѣдствие. Понеже се споменъ отъ г-на Горбанова за наказателния законъ, който е внесенъ въ Нар. Събрание, то и азъ ще кажъ нѣщо, като цитирамъ двѣ статии отъ него.

Въ наказателния законъ се казва, че всѣки единъ български гражданинъ, който е лишенъ отъ гражданскитѣ и политически права, слѣдъ като се ми-жтъ 5 години отъ денъ на освобождението отъ затвора, ако прѣдстави свидѣтелство отъ общината, че е честенъ и свидѣтелство отъ прокурора, че прѣзъ тоя периодъ не е имало заведено противъ него углавно дѣло, — то, на основание тия документи, Апелативниятъ сѣдъ се произнася за възстановление на отнетитѣ отъ него права. Е добръ, тоя законъ ще влѣзе въ сила до година и тогава просителътъ на основание сѣщитѣ форми на закона ще има право да иска помилване. Като е така, защо да го не удовлетворишъ сега тукъ въ Събранието, когато той прѣдстави всички доказателства? Моля ви, г-да народни прѣдставители, само недѣйте се съгласява на това тържествено разискване отъ страна на г-на Горбанова, който сѣкашъ, че се намира въ Камарата на катакомбитѣ, когато се истезавахъ човѣцитѣ. (Смѣхъ.) Народнитѣ прѣдставители се избиратъ отъ народа, да даватъ милость на ония, които се нуждажтъ отъ нежъ, а не да бжджтъ звѣрове; тѣ трѣбва да удовлетворяватъ ония, които се обръщатъ къмъ него за милость. Г-да народни прѣдставители, прѣстѣпленieto на просителя не е отъ рода на ония прѣстѣпления, които вѣчно трѣбва да влѣчжтъ общото прѣзрѣние; прѣстѣпленieto се заключава въ това, че, слѣдъ като му се направила ревизия по дѣлата на частнитѣ кредитори, указалъ се е единъ недостатъкъ въ паритѣ. Обаче, той е внесълъ паритѣ слѣдъ ревизията. Всичкото прѣстѣпление се състои въ това, че не е внесълъ суммата на първо поискване, и за това му се наложило наказание, което и излѣжалъ. Трѣбва ли да бждемъ несправедливи къмъ такива хора, когато прѣдставяватъ свидѣтелство, че не притежаватъ нищо и оставатъ на пжтя съ малолѣтни дѣца, както обясни и единъ отъ г-да прѣждеговорившитѣ? Хайде, не дѣйте му дава милость и съгласете се съ г-на Горбанова, когато комисията дава мнѣние да му се възстановжтъ правата.

Веселинъ Котевъ: Вѣрвамъ, че г-нъ Горбановъ... (Не се чува.) На ли сме хора. Той има криво мнѣние като излага, че прѣстѣпницитѣ вѣчно трѣбва да се прѣсѣдватъ, а не трѣбва да... (Не се чува.) На прѣстѣпницитѣ се налага наказание не за друго, а за поправление. Какво по-голямо наказание искаме за тоя нещастникъ, когато 10 години той стои безъ работа? Човѣкъ съ 5 дѣца, и иска да му се възстановжтъ правата... (Не се чува.) Азъ мисля, излишно е да се говори много за тоя нещастникъ и ще моля да му възстановимъ правата. И понеже сж говорили повече отъ 7 души, прѣдлагамъ да се прѣкратжтъ дебатитѣ.

Прѣсѣдателствующия Д-ръ Георги Янколовъ: Г-да прѣдставители! Понеже сж говорили 8 души, и има прѣдложение за да се прѣкратжтъ дебатитѣ, азъ ще туржъ това прѣдложение на гласуване. Ония, г-да прѣдставители, които желяжтъ да се продължжтъ дебатитѣ, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Прѣкратяватъ се дебатитѣ.

Има двѣ прѣдложения. Първото прѣдложение е на комисията: да се възстановжтъ правата, граждански и поли-

тически на Михаилъ Карамфиловичъ; другото прѣдложение е: да се остави прошениято му безъ послѣдствие.

Турямъ на гласуване най-напрѣдъ заключението на комисията. Които приематъ, да се възстановжтъ гражданскитѣ и политически права на Михаила Карамфиловичъ, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Заключението на комисията пада. Вдигатъ ржка само 16 души.

Васа Моински: Да се гласува противното. (Гласове: Нѣма нужда.)

Г-нъ докладчикъ Лазаръ Дуковъ има думата.

Докладчикъ Лазаръ Дуковъ: Г-да прѣдставители! Има едно прошение отъ нѣкой си жителъ Ионъ Оприцевъ, отъ село Козлудуй, Раховска околия, Вратчански окржгъ. Просителътъ се оплаква, че ималъ здание въ с. Хърлецъ, което било близу до черковния дворъ на 100 метра. Кметътъ на това село сега му заявилъ съ едно писмо, че за напрѣдъ нѣмалъ билъ да позволи зданието му да бжде крѣча; защото съгласно Екзархийския Уставъ, чл. 148-й пунктъ 6-й, който упоменува, на такова разстояние отъ черквата не могло да има крѣча. Просителътъ казва, че понеже механата му стояла гърбомъ къмъ църквата и че за да не се лишава той отъ единичкия доходъ и държавата — отъ иджара на това здание моли Нар. Събрание да прѣдпише на кмета да му разрѣши и за напрѣдъ да упражнява това занятие въ сѣщото здание. Той расправя още, че зданието му се състояло отъ 3 отдѣления: едното служело за крѣча, другото за бакалница, третото за друго нѣщо, за стоварване на жито, което той събиралъ срѣщу продаване на питие. Комисията като взима прѣдъ видъ, че сѣществува законъ, който — запрѣщава по-близо отъ 200 метра до черквата да има отворена крѣча, и още че Нар. Събрание нѣма право да се мѣси на такава общинска работа, остави това прошение безъ послѣдствие.

Дамянъ Цековъ: Г-да народни прѣдставители! Отъ подобенъ характеръ прошения сж постѣпили въ Народното Събрание повече, и по всѣка вѣроятностъ, по грѣшка, защото подателитѣ имъ не сж знаели кждъ да се отнесжтъ; единъ купъ такива прошения сж постѣпили и въ Министерството на Финанситѣ и въ други нѣкои министерства, защото има едно прѣдписание отъ окржжнитѣ управители, съ което съобщаватъ на питиепродавцитѣ, че съгласно Екзархийския Уставъ и Закона за Народното Просвѣщение, на крѣчмаритѣ се запрѣщава да държжтъ за напрѣдъ крѣчми близу, било до черквитѣ, било до училищата. Азъ вчера и онзи день имахъ случай да отиджъ въ Министерството на Финанситѣ и между многото други въпроси, стана дума и за това, и г-нъ Министръ на Финанситѣ Гешевъ имаше и други двама свидѣтели, г-нъ Димитровъ и още единъ мой приятелъ, ни каза съ голямо очудване и още по-голямо за насъ очудване, какъ е било възможно да се направи такова распорѣждане, когато Законътъ за акциза, който се внесе въ камарата и се прие, по принципъ, и въ който има едно постановление, по това ще има сила за въ бжджще, а не и за тия крѣчми, които сж построени до сега, които сѣществуватъ отъ прѣди 20 до 30 години. Всички тия крѣчмари, веднажъ запрѣтени да вършжтъ тая търговия, не ще съмнѣние, ще пропаднатъ и

ще пострадат доста материално, защото всички сж скопчени съ материални взимания — давания. Ако окръжното, за което споменж г-нъ докладчикътъ, гласи да бжджтъ тия кръчти на разстояние 200 метра, отъ черквата и училището, а пакъ кръчмата на просителя е на разстояние 100 метра, въ такъвъ случай, всички които живѣете въ градоветъ и селата, ще признаете, че ако се приеме щото кръчмитъ да сж отдалечени 200 метра отъ черквитъ или училищата, както е тукъ въ това село, съ още нѣколко метра, кръчмата ще излѣзе вънъ отъ селото, както е и въ повечето села, така щото комисията погрѣшно е постъпила въ данния случай, като не е взела въ внимание просбата на просителя и отъ това слѣдва, че комисията е дала неправилно заключение по прѣдметното прошение. Дѣйствително, не му е тукъ, въ Нар. Събрание, мѣстото, да се разглеждатъ тия работи, а въ министерството; и въ данния случай пѣ-добрѣ и правилно ще бжде, да се прѣпрати това прошение и всички прошения отъ тоя родъ въ надлѣжното министерство, да изучи въпросътъ и удовлетвори просителитъ, но не да се оставятъ безъ послѣдствие. Азъ моля г-на докладчика, ако, разбира се, има право отъ страна на комисията, да оттегли даденото мнѣние отъ комисията и да се съгласи да се прѣпрати прошението въ надлѣжното министерство, защото отъ това нѣма нищо да се загуби. Повтарямъ да кажж, че г-нъ Министръ на Финанситъ каза, че не е давалъ такова распорѣждане, а криво е разбранъ законътъ и че когато се гледа въ Събранието законопроектътъ за измѣнение допълнение нѣкои членове къмъ закона за акциза той щелъ да даде тълкувание и щелъ да каже, че нѣма да има обратна сила законътъ. Ако всѣки день тълкуваме закона и му даваме то една то друга смисълъ, какво ще стане съ кръчмаритъ. На повечето ще се затворѣтъ кръчмитъ както се казало на просителя. Сега ако споредъ Екзархийския уставъ, едва минжлата година приетъ, — когато много отъ кръчмитъ сж останжли наслѣдени отъ дѣди и прадѣди — кажемъ на единъ кръчмаръ: нѣмашъ право да търгувашъ, защото законътъ изисква кръчмата ти да бжде далечъ отъ черквата 200 метра, мисля, неще бжде логично и даже съобразно съ внесения законъ, който ще влѣзе въ сила идущата година. Ето защо азъ повтарямъ и настоятелно моля почитаемото Събрание да се съгласи, щото отъ подобенъ родъ прошения, да се прѣпращатъ въ надлѣжното министерство. (Вълко Нейчовъ: Приема се).

Георги Врѣчковъ: Искамъ да кажж нѣколко думи по сжжденията, които направи г-нъ Цековъ. Той каза, че нѣкои притежатели били приспособили зданията си исклучително за кръчми. Ние сме въ България, живѣемъ въ градоветъ и селата и знаемъ, че нѣма такава магация приспособена специално за кръчма, но за бакалница, за стоварвание на кукурузъ, на жито и пр. Тоя законъ не е новъ, той отъ турско врѣме още сжествува. Въ турско врѣме ние знаехме, че срещу джамия или срещу църква не може да сжествува кръчма. Сега на колко метра разстояние далечъ трѣбва да бжде една кръчма отъ църква, отъ училище или джамия, това е другъ въпросъ, то не е работа за днешното наше за сѣдание. За това, азъ напълно одобрявамъ рѣшението на

комисията, което мисля всички трѣбва да приемѣтъ, за да се приспособява пѣ-строгъ, както законътъ за народното просвѣщение, така и екзархийския уставъ.

Хр. Дограмаджиевъ: Азъ съмъ наклоненъ къмъ това мнѣние, че би трѣбвало да се приеме рѣшението на комисията. Самъ просителътъ съ нищо не доказва, че се касае работата за ветха, а не за нова кръчма. Ако се касаеше въпроса за придобивание право, то е друго, щѣхме да се занимаемъ да разискаме въпроса, да ли да се уважи тѣва негово право или да му се откаже. Съ други думи, ако кръчмата бѣше стара, то трѣбваше да влеземъ въ тълкувание на тоя законъ, което, мисля, не е наша работа, защото не е поискано отъ министерството тълкуванието на тоя законъ, именно, може ли съ закона да се отниматъ придобити права. Тоя въпросъ, споредъ менъ, трѣбвало би да се разрѣши отъ надлѣжния министръ. Ако обаче министрътъ не се рѣшава да го разрѣши самъ, то той може да се обърне къмъ Нар. Събрание. Защото както стои въпросътъ може да се разсжждава и утвърждава въ смисълъ противна на тая, която твърдеше г-нъ Цековъ. Може да се рече, че отъ интересъ на общия порядъкъ е да се закрижтъ извѣстни кръчми, като надлѣжното министерство се задължи за това да даде обезщетение. Ето защо, въ данния случай, безъ да се впускаме въ голѣми разсжждения, толкозъ повече, че лицето не установява въ прошението си, че се касае работата за стара кръчма, азъ мисля, че може да се приеме рѣшението на комисията. Ако ли пакъ се касае работата за стара кръчма, то нека просителътъ се отнесе къмъ министерството.

Ник. Козаровъ: Отказвамъ се.

Вълко Нейчовъ: Г-да! Азъ само ще да кажж, че не се съгласявамъ съ почитаемия г-нъ Цековъ, колкото се относи до обратната сила на закона. Законътъ не ще има обратна сила такава, щото да гарантира правата, да урежда минжлото положение на кръчмаритъ, той ще има властъ за въ бжджще.

Прѣдлагамъ прѣкращение на дебатитъ и да се гласува.

Докладчикъ Лазаръ Дуковъ: Г-нъ Цековъ искаше нѣщо да наведе и то нѣкой разговоръ съ министра, който комисията не знаеше и не е длѣжна да знае. Ето какво казва човѣкътъ въ прошението си: Получихъ отъ Хърлешката община едно писмо подъ № 354, съ което ме прѣдупреждаватъ и извѣстятъ, че на основание чл. 49 отъ Закона за Народното Просвѣщение и чл. 148 пунктъ 6 отъ Екзархийския Уставъ приспособенъ въ Княжеството, отъ началото на идущата година не можж да упражнявамъ занятието питейно-продавство въ кръчмата си, понеже е била на 100 метра далечъ отъ църковната ограда.“

Комисията, като разисква по това прошение, намѣри, че не е искала нито общината да тури прѣстъ на зданието, нито пакъ просителътъ доказва, че му се отнима зданието, че не е негово или че не му се позволява да го дава подѣнаемъ. Такова нѣщо кмета не казва, той му казва, че зданието не може да бжде за напѣдъ кръчма. Зданията си оставатъ пакъ негови. Но понеже споредъ Екзархийския Уставъ, който е въ сила въ Българското Княжество, и Закона за Народното Просвѣщение не се позволява да бжде на това

мѣсто кръчма, то и ние трѣбва да бждемъ вискатели на това да не допускаме да бждѣтъ кръчмитѣ на такива мѣста. Просителѣтъ казва още, че магазинѣтъ му служилъ за стоварване жито, но той не стоварва жито като търговецъ, но житото което зима отъ хората срѣщу питието, което имъ продава. Друга магазинъ му служила за стоварване на кукурузъ и други разни храни, които събиралъ отъ хора, пакъ срѣщу продажба на спиртни питиета. Ако Нар. Събрание желае и се вижда въ правото да направи нѣщо по това прошение да позволи на просителя и за напрѣдъ да кръчмарствува, то може да го направи, комисията не ще има нищо противъ, но азъ като нейнъ докладчикъ не можъ да отстапѣмъ отъ рѣшението, което ти е зела и настоявамъ да стане това прошение безъ послѣдствие. Ако Нар. Събрание рѣши противното, тогава разбира се, нѣма какво да кажъ, но мнѣнието на комисията е да се остави прошението безъ послѣдствие.

Вес. Котевъ: Г-да прѣдставители! Още намъ не е извѣстно какво ще бжде измѣнението на закона за беринѣтъ; да ли ще остане членѣтъ въ сила и за тия кръчми, които се намиратъ отъ прѣди издаването на закона на пространство 100 метра отъ църквитѣ и джаминѣтъ, то е въпросъ. И прѣждеврѣменно ще бжде да го разискваме сега. Азъ ще се присъединѣмъ къмъ мнѣнието на г-на Цекова, — и това е мое лично мнѣние, — щото той законъ да нѣма обратна сила, защото у насъ има много кръчми на блиски пространства даже до самата църква. Моето мнѣние е, че той въпросъ е прѣждеврѣмененъ и много по-добрѣ ще бжде, вмѣсто да оставимъ това прошение безъ послѣдствие, да го оставимъ за по-послѣ, слѣдъ като разискваме закона за акцизѣтъ.

Гено Недѣлковъ: Азъ мисля, че не може сега да бжде въпросъ, да ли законѣтъ трѣбва да има обратна сила, или да нѣма. Менъ ми се струва, че ние трѣбва просто да пристѣпимъ къмъ въпроса: трѣбва ли да има близу до училищата и черквитѣ кръчми, или да нѣма? Законѣтъ иска да има резултатъ, да отстрани кръчмитѣ, които сж около училищата и черковнитѣ дворове, безъ разлика, да ли тѣ сж били отворени по-рано или за напрѣдъ ще се отворѣтъ. Прѣдъ видъ на това, менъ ми се струва, че не може да се приказва даже, да ли трѣбва да има обратна сила законѣтъ или не. У насъ законѣтъ иска да отстрани кръчмитѣ отъ тия заведения, защото, зимно врѣме особено, селенитѣ се събиратъ тамъ, пиянствуватъ, псуватъ, пушатъ разни думи, и ученицитѣ чуватъ всичко това, и се деморализиратъ отъ тия псувни и лоши обноси на селенитѣ, така щото азъ не можъ да се съгласѣмъ съ г-на Цекова и г-на Котева да става даже въпросъ, да ли ще има законѣтъ обратна сила, или не ще има. Законѣтъ — знайно е, а и така трѣбва да бжде — запрѣщава да има близу до училищата и черквитѣ кръчми, а не говори за кръчми, които за напрѣдъ ще се отварятъ. Ние не трѣбва да имъ осветяваме привилегии да можѣтъ да бждѣтъ и за напрѣдъ до самитѣ кръчми; и настоявамъ това прошение да се остави безъ послѣдствие.

Ат. Краевъ: Г-да прѣдставители! Просбоподателѣтъ се оплаква противъ една мѣрка, едно распорѣждане, което

исхожда отъ административната властъ; прошетарната комисия, споредъ както частно ми съобщилъ г-нъ докладчикѣтъ, не е счела за умѣстно да поиска обяснения отъ надлѣжния министъръ, и докладва прошението, като иска да го оставимъ безъ послѣдствие. Азъ мисля, че не тѣй легко трѣбва да се отнасяме къмъ правата на българскитѣ граждани, които права сж осветени отъ 106-й членъ на Конституцията! Тоя членъ дава право на всѣки български гражданинъ да се оплаче прѣдъ Нар. Събрание противъ всѣко дѣйствието, което накрѣнява лично неговитѣ интереси и исхожда отъ властта, върховний контролъ на която е Нар. Събрание. И щомъ въ Конституцията е казано, че по такива прошения се изискватъ обяснения отъ надлѣжния министъръ, азъ мисля, че трѣбва въ данния случай да се съобразимъ съ реда, който е прѣдвиденъ въ Конституцията — да се изискватъ обяснения отъ надлѣжния министъръ. Какво ще кажете, ако министрѣтъ заяви: распорѣжданieto, което е дадено отъ мѣстното общинско у правление, е неправилно, азъ земахъ мѣрки да се прѣмахне — както частно е заявилъ на г-на Цекова? Тогазъ вие ще кажете, че въпросѣтъ е уравниѣнъ, исчерпанъ е, и слѣдователно, прошението на тоя човѣкъ не трѣбва да се уважи, а просто да се остави въ архивата. А пакъ ако министрѣтъ каже: Азъ имахъ право да направѣмъ това, тогазъ ние ще разсѣждаваме, да ли е ималъ право или не е ималъ, и ще да осѣдимъ дѣйствието на министрѣтъ, ако не е ималъ право. Въ заключение, прѣдлагамъ, г-да народни прѣдставители, и ви моля да благоволите да отложите разглежданieto и произнасянето на Събранието по това прошение, като се испрати то на надлѣжния министъръ да даде обяснения въ данния случай, и да прѣдстави мотиви, които оправдаватъ зетата мѣрка, противъ която се оплакватъ българскитѣ граждани, и въ послѣдующе едно засѣдание може да се повърнемъ пакъ върху него.

Докладчикъ Лазаръ Дуковъ: Едно има да отговорѣмъ на г-на Краева, че той въ този случай не излѣзе послѣдователенъ. Той не обърѣжъ внимание на това, което казвамъ, че сжествува Законъ за Народното Просвѣщение, както и Екзархийски Уставъ, които сж утвърдени съ указъ, като каза, че трѣбва да питае г-на Министра; той постави министра надъ законѣтъ. Въ такъвъ случай, не можъ да уважъ желанието на г-на Краева. Понеже тия закони сж утвърдени отъ Негово Царско Височество, никакви министри по-нататѣкъ не познавамъ надъ тѣхъ. За това настоявамъ да се остави прошението безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Пристапѣмъ къмъ гласоподаване. Има три прѣдложения. Първото прѣдложение е на комисията, да се остави прошението безъ послѣдствие; второто прѣдложение е на г-на Дамѣнъ Цековъ, да се испрати прошението на надлѣжния министъръ за по-нататѣшно распорѣждане; и третото прѣдложение е на г-на Ат. Краева, да се прѣпрати прошението на надлѣжния министъръ за да се изискватъ обяснения по него. Ония, които приематъ заключението на комисията, да се остави прошението на Иона Оприцовъ безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Значи пада.

Ще туря на гласуване предложението на г-на Цекова.

Дамянъ Цековъ: Присъединявамъ се къмъ предложението на г-на Краева.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Които приематъ предложението на г-на Краева: да се искатъ обяснения отъ надлѣжния министръ по това прошение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Значи, приема се предложението на г-на Краева.

Докладчикъ Лазаръ Дуковъ: Комисията нѣма нищо противъ това, че не зачетохте закона.

Ще пристѣпимъ къмъ докладването на друго прошение. Промението отъ Анастасъ Чуковъ, художникъ желѣзаръ, който казва, че билъ отъ гр. Търново, че ходилъ въ Австрия и свършилъ желѣзарско училище, че ходилъ да практикува въ разни градища въ Европа, за да усвършенствува запаята си, и за да може да отвори желѣзарска работилница, трѣбвало да направи здание и да си набави инструменти и понеже капитала, който ималъ, едва могълъ да стигне да направи зданието, моли Нар. Събрание да му отпусне една сума около 4.000 лева исплатима постепенно слѣдъ нѣколко години за да си набави инструменти. Комисията, като разгледа промението, видѣ, че този човѣкъ не е прѣдставилъ никакво свидѣтелство отъ това училище, въ което е свършилъ, каквото или не притежава или ако притежава не го е испратилъ съ прошение си; послѣ нѣма свидѣтелство отъ Търновското Градско Общинско Управление, че е бѣденъ; и същевременно свидѣтелство че той сѣщиятъ е отъ гр. Търново, за да можемъ да се произнесемъ нѣкакъ. Прѣдъ видъ на тѣзи три нѣща, комисията остави промението на просителя безъ послѣдствие.

Ат. Краевъ: Г-да народни прѣдставители! Менъ ми се струва, че не тѣзи трѣбваше да бждатъ съображенията на комисията, за да остави това прошение безъ послѣдствие. Явява се единъ просителъ, и да ли е той търновски гражданинъ, да ли е състоятеленъ или не, тия нѣща, ако бѣха важни, комисията можеше твърдѣ лесно да си ги достави; да повикаше надлѣжния министръ, или да поискаше телеграфически свѣдѣния. Трѣбваше да се остави това прошение безъ послѣдствие по други основания, а именно, че Българското Народно Събрание не е Българска Народна Банка; че не е учреждение, което е създадено за да раздава пари на тогосъ или оногосъ (Хр. Дограмаджиевъ: Ами на котленци какъ дадохте?) То е другъ случай; тамъ цѣлата държава се притече на помощъ на едно население, което пострада отъ едно нещастие.

Вес. Котевъ: Азъ не съмъ съгласенъ съ първото предложението на г-на Краева, защото ний не сме задължени да тръгнемъ по всичкитѣ министерства за свѣдения; но съ второто му предложението съмъ съгласенъ, защото ние нѣмаме пари и нѣма що да даваме.

Хр. Дограмаджиевъ: Азъ бихъ билъ съгласенъ и наша длъжностъ е, ний, които искаме да въздигнемъ нашата индустрия въ всѣко отношение, да дойдемъ на помощъ на този човѣкъ, нѣ само подъ непрѣмънното условие да до-

каже, че е свършилъ такова училище, за което говори въ промението си и че той дѣйствително не располага съ нуждитѣ срѣдства, за да може да упражни полезно своя занаятъ. Нѣ понеже нито едното, нито другото е установено, то ний не знаемъ кому ще дадемъ нашитѣ пари: да ли ще ги дадемъ на човѣкъ, който ще ги прахоса, или ще ги дадемъ на едно лице, което ще помогне на една отрасль отъ нашата промишленность. Колкото за мнѣнието на г-на Краева, че ний не сме банка и че не можеме да отпуснаме пари, има да забѣлѣжж, че имаме прецеденти и свършенно справедливи, гдѣто сме давали помощи. Ако на котленци отпуснахме повече отъ единъ милионъ лева помощъ, защото гр. Котелъ бѣше разоренъ, защо да не отпуснемъ и тукъ на тоя човѣкъ, който ще способствува за повдиганieto на нашата индустрия, ако имаше свидѣтелства и доказателства? Тукъ има повече мѣсто, да се помогне и се отпусне една помощъ; нѣ тѣй като доказателства не се прѣдставятъ, азъ съмъ съгласенъ, промението да се остави безъ послѣдствие. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ.)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Понеже никой не иска думата, ще турж на гласуване. Които приематъ предложението на комисията, което е: да се остави безъ послѣдствие промението на Анастасъ Чуковъ, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Значи, остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Лазаръ Дуковъ: Друго едно прошение отъ Братия Фуртуна, подобно прошение и отъ Хр. Ризовъ жители на гр. Варна, фабриканти на сапунъ. Тѣ сж двѣ прошения отъ двѣ фабрики, нѣ сѣщия духъ иматъ и по съдържание нѣматъ нито една дума разлика. Ще докладвамъ и двѣтъ на веднѣжъ. Тѣ се оплакватъ, че отъ мнѣло-годишния Законъ за акцизитѣ станало така, че се обложилъ мѣстниятъ сапунъ, а иностранныя се освободилъ даже и отъ сктроа, защото се антропоизирвалъ и постоянно се изнасялъ на вънъ, безъ да плаща октроа. На това основание затворили имъ се фабричитѣ. Най-сетнѣ молятъ: или тѣ — мѣстнитѣ сапуни да не плащатъ акцизъ, или да се натоварятъ външнитѣ сапуни съ по-вече акцизъ, за да не могатъ да конкуриратъ мѣстнитѣ. Комисията като взе прѣдъ видъ всичкитѣ тѣхни оплаквания, намѣри че, за сега не може да се удоваотвори тѣхното желание, до гдѣто се не измѣни настоящия законъ за акцизитѣ. Комисията зема прѣдъ и това, че имаме свързани капитулации съ чуждитѣ държави. Ний мислѣхме да оставимъ тѣзи прошения безъ послѣдствие, нѣ отъ сетнѣ, понеже тѣ желаятъ да се уреди единъ въпросъ вътрѣшенъ, комисията дойде до заключение да се прѣпратятъ въ Министерството на Търговията и пр., за да ги има прѣдъ видъ за напредъ, когато свързва съ Австрия договоръ, или съ коя и да е друга държава, да запази интереситѣ на вътрѣшнитѣ произведения. Сега повтарямъ, не може да се удоваотвори исканието на просителитѣ, за това комисията рѣши да се испрати промението имъ въ Министерството на Търговията и Земледѣлието, щото при сключването на търговскитѣ договори да ги има прѣдъ видъ.

Петко Каравеловъ: Това е единъ толкова важенъ въпросъ, щото трѣбва да се проводи прошеніето на министра, и той да прѣдстави миѣние по него, а не да го прѣдстави прошетарната коммисія.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Който приема заключението на коммисіята, да се испрати прошеніето отъ Братия Фуртуна и отъ Хр. Ризовъ въ Министерството на Търговията и Земледѣлието, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Лазаръ Дуковъ: Остава друго едно прошеніе, което е подадено отъ едно общарско дружество отъ Варна и което носи печата на дружеството. Съ това си прошеніе дружеството моли да се увеличи, както митото, тъй и октроата на стокитѣ, които идятъ отъ странство и ги конкуриратъ, защото не могло да продава общата си отъ външнитѣ готови пантофи и чехли. То имало здрава стока, а пакъ външната, понеже била по-слаба и по-евтина, ги конкурирала, та за това, занаята имъ не можалъ да върви напредъ. Коммисіята дойде до заключение да проводи прошеніето до Министерството на Търговията и Земледѣлието, за да го има прѣдъ видъ и когато се свързватъ договори, да се защитава тукашната индустрия.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Който приема прѣдложението на коммисіята, моля да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Г-да народни прѣдставители! Има да докладвамъ нѣколко прошения по Министерството на Търговията и Земледѣлието. Първото прошеніе е отъ кмета на Чамурлийската селска община, Хасковска околия. Въ това прошеніе кмета казва, че неговото село, заедно съ селото Синиджикъ, било купило нивитѣ на всичкитѣ жители на близкото село Кюстю-Махле, когато жителитѣ му, които били исклучително турци, сж се изселили, като сжщеврѣменно се ползували и отъ една гора и пасище, които сж се намѣрвали въ землището на сжщото село. Отъ тѣхъ тѣ се били ползували до минжлата година, когато правителството турило ржка на тая гора и пасище и ги е усвоило. За това, сега той, съ това си прошеніе, иска да имъ се отпусне гората и пасището, за да се ползватъ отъ тѣхъ както и по-напредъ. Коммисіята, като има прѣдъ видъ, че при прошеніето нѣма удостовѣреніе, че сж купили тая гора и пасище, и че нѣма свѣденіе да се знае, защо правителството е засвоило гората и пасището, намѣри за добръ, да се испрати прошеніето въ Министерството на Търговията и Земледѣлието, за по-нататъшно отъ негова страна распорѣждане.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Който отъ г-да народнитѣ прѣдставители приема заключението на коммисіята, моля да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Има едно прошеніе отъ селото Орѣшъ, Свищовска околия, подадено прѣзъ минжлата 1894 година. Съ това прошеніе жителитѣ на това село казватъ, че прѣзъ 1890 година сж били подали молба до Нар. Събрание, за да имъ се отстжи совата, тъй нарѣченъ „Орѣшъ“, въ землището на тѣхното село, съ една

цѣна по-умѣренна. Правителството, или по добръ Нар. Събрание, прѣзъ 1890 година, е отстжило тоя соватъ на селенитѣ срѣщу заплащаніе 16 лева на дюлюма. Обаче, както казахъ по-рано, тѣ се оплакватъ, че тая сума е много голѣма, и искатъ да бжде намалена. Това прошеніе, когато се разгледва въ минжло-годишната сессія, Нар. Събрание постанови да се прати въ Министерството на Търговията и Земледѣлието, за да испита то какъ стои работата и да го повърне обратно. Отъ своя страна, г-нъ Министрътъ го е пратилъ на Окржжния Управителъ въ Свищовъ, който слѣдъ тщателно изучаваніе на тоя въпросъ, е далъ своето миѣние, че дѣйствително сумата 16 лева за единъ дюлюмъ, която е била опрѣдѣлена прѣзъ 1890 година, е голѣма, защото самитѣ работни нивы се продавали най-много отъ 8—10 лева дюлюма, тогазъ, когато совата не може да струва по-вече отъ нивитѣ. Зарадъ туй, Окржжниятъ Управителъ казва въ своето миѣние, че трѣбва да се намали на 8 лева дюлюма, като едновременно дава свѣдѣніе на министерството, че тоя соватъ е билъ измѣренъ и даденъ за 150 декара, а сега като се измѣри, нѣма да има повече отъ 100 декара. При това, селенитѣ сж внесли вече около 8000 лева въ ковчежничеството, срѣщу квитанции № 1031 отъ 1891 год. и 1630 отъ 1893 година. При това казватъ още, че ако днесъ се искатъ отъ тия хора още пари, нѣма да събератъ нито единъ левъ, защото селото е съвършенно западнало, понеже отъ 2—3 години не е имало добра продажба на хранитѣ, а отъ друга страна лихваритѣ много ги експлоатирани и били съвсемъ западнали. Министрътъ на Финанситѣ испраща това заявленіе, заедно съ подписа на Окржжния Управителъ, като моли Нар. Събрание да приеме, щото да се намали опрѣдѣлената въ засѣданието на Нар. Събрание отъ 22 Ноемврий 1890 год., протоколъ № 19, цѣната 16 на 8 лева. Коммисіята, като има това прѣдъ видъ и като уважи донесението както на Окржжния Управителъ, тъй и на Министерството, намѣри, че трѣбва да се намали цѣната отъ 16 на 8 лева и моли Нар. Събрание да приеме това нейно прѣдложение.

Петко Каравеловъ: Наистина сумата 16 лева за дюлюма е голѣма, и щомъ миѣнието на г-нъ Министрътъ е да се уважи исканието на просителитѣ, то и азъ съмъ съгласенъ да се приеме заключението на коммисіята.

Вълко Нейчовъ: Господа, то ще да е прието и да го нещж азъ, но Събранието лани още като е приело тоя начинъ на дѣйствие, намѣсило се е въ атрибуциитѣ на единъ Министръ, който на свой рискъ управлява държавнитѣ имоти. Сега, понеже има едно рѣшеніе на Събранието и понеже се поддържа да се съгласимъ на исканието на просителитѣ, нѣма причина да го не отстжимъ. Азъ мисля, че е врѣме да се прѣкратятъ дебатитѣ и да се приеме заключението на коммисіята.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Ще се гласува. Който приема миѣнието на коммисіята, което е, да се намали отъ 16 на 8 лева цѣната на дюлюма отъ совата нарѣченъ „Орѣшъ“, въ селото Орѣшъ, Свищовска околия, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Прощение отъ Мехмедие Нумановъ и Сеидъ Хасановъ, отъ с. Сарж-Неби-Юртлукъ, Куртъ-Бунарска околия, Силистренский окръгъ. Съ това прошение просителитъ молятъ да имъ се опрости глобата, която имъ е наложена съ присъда отъ Куртъ-Бунарския мирови съдия, за искоренение балтажка, нареченъ „Узунъ-Кулакъ-Дагъ“. Тѣ казватъ, че тая мѣстностъ имъ била дадена още въ турско врѣме, за да я разработятъ и направятъ на нива и да се ползватъ отъ тѣхъ. За тая цѣль имъ били дадени и тапии отъ турското правителство, които тѣ сега притежавали, и които носили дата 1290 г. 11 м. Реджебъ отъ Егира. Първиятъ отъ тѣхъ е глобенъ за 9½ уврата съ 570 лева, а вториятъ за 8 уврата съ 195 лева. При това молятъ, щото и за напредъ да имъ се позволи да работятъ тия ниви. Комисията, като има прѣдъ видъ, че дѣйствително тѣзи мѣстности имъ сж били дадени да ги разработятъ, мисли, че не сж направили прѣстѣпление, и намѣри за добръ да имъ се опрости глобата, присъдена отъ мировия съдия, а при това и да се прѣпорѣча на Министерството, ако намѣри за добръ, да имъ отстъпи тая земя, която казватъ тѣ, че имъ била отстъпена отъ турско врѣме.

Георги Бръчковъ: Присъдата на мировия съдия признава ли, че тѣзи хора иматъ тапии за землището?

Докладчикъ Ат. Данковъ: Тѣ не сж осждени, г-да, че не сж тѣхни земитъ; само сж осждени, че изкоренили едно мѣсто и го направили ниви. Зарадъ това сж осждени, защото сж извършили нарушение на закона за горитѣ. Вие знаете, г-да народни прѣдставители, че въ Дели-Орманъ горитѣ не можемъ ги сравни съ горитѣ по други мѣста. Дели-Орманътъ е почти цѣла гора, и тукъ не е тѣй работата, че нѣкоя курия сж изсѣкли, защото курия не може да се изсѣче, а е било просто единъ хресталакъ. Въ Дели-Орманъ нивята сж много малко, и за да могатъ тия хора да се гичинятъ, разорали сж това мѣсто, което е било тѣхно споредъ тапиитѣ, на които показватъ и нумерата и за това молятъ да имъ не търсимъ глобитѣ, които мировиятъ съдия имъ е наложилъ. Азъ знамъ, че правителството на много мѣста въ Дели-Орманътъ е карало хората да сѣчатъ горитѣ, че се вѣдятъ разбойници. Като е така, азъ ви питамъ: справедливо ли е да се налага такъва глоба на селенитѣ за дѣто сж изкоренили едно малко и то тѣхно мѣсто, и когато, ако се вземе тая глоба отъ единъ земеделецъ, едва ли у него ще остане нѣщо вече? Комисията за туй именно се съгласи да се прати прощението въ Министерството за да види то, ако туй искание не е противъ Закона за горитѣ, да имъ се позволи да разоржатъ въпросното мѣсто, и ако то не е такъво, което да служи за охранение за да не падне нѣкой бръгъ. А за глобата, моли Нар. Събрание да приеме, щото да имъ се опрости.

Въ допълнение на доклада си ще кажъ, че тѣ казватъ въ самото си прошение така: турското правителство ни издаде тапии, които притежаваме и до сега, и които сж отъ 1290 година, 11 м. Реджебъ отъ Егира. При това отъ самото прошение се вижда, че тѣ сж осждени като нарушители на Закона за горитѣ. Комисията зарадъ туй даде

миѣние, да се опростятъ глобитѣ, и да се прѣпорѣча на министерството да имъ се дадѣтъ имотитѣ, защото тѣ сж ги притежавали отъ турско врѣме и постепенно изкоренявали. И въ началото — въ турско врѣме — тѣ не сж прѣсѣдвани, а само сега сж осждени отъ съда, защото биятъ ужъ нарушенъ Закона за горитѣ. За туй моля да се приеме миѣнието на комисията.

Тоне Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Селото Сарж-Неби-Юртлукъ доста ми е познато. Тукъ, въ това село, като войникъ азъ съмъ стоялъ 18 мѣсеци, прѣзъ 1880—1881 година по прѣсѣдване разбойницитѣ. Трѣбва да знаете, че цѣла Дѣбруджа е пусто мѣсто, съвършено безъ гора. Селото Скра-Неби-Юртлукъ нѣма токова нужда отъ ниви, азъ го познавамъ доста добръ. То е наблизу до селото Кадж-Кьой, което бѣше спорно между насъ и Ромѣнитѣ. Просителитѣ обаче правятъ искореняването съ цѣль да оголватъ мѣстото и да го продаватъ на Българитѣ вмѣсто ниви, защото много Българи дохождатъ отъ Добруджа за тая цѣль.

Колкото за това, че тая гора имъ била непотрѣбна, азъ не можъ да се съглася съ комисията. Има едно нѣщо само тукъ, че тия селени сж дѣйствително бѣдни, но като такива тѣ не трѣбва да коренятъ горитѣ. Колкото за глобата не съмъ съгласенъ. Но не можъ и да се съглася да се искорени гората, защото за тѣхъ именно гората е скъпа. Ние трѣбва повече да цѣнимъ горитѣ отъ колкото нивитѣ. Съ тия наши постѣпки, ние ще станемъ причина да се изкоренятъ горитѣ въ Османъ-Пазарско. Азъ не съмъ съгласенъ съ комисията да се позволи на просителитѣ да оржатъ тия мѣста; а колкото за глобата може да се опрости, защото селенитѣ на това село сж бѣдни, понеже въ 1880 година сж били екзекутирани отъ войници по прѣсѣдване на разбойници и сж почти съсипани отъ глоба. Колкото за мѣстото, не съмъ съгласенъ съ комисията и желямъ щото то да си стане пакъ за гора.

Вълко Нейчовъ: Г-да! Азъ мисля, че народното прѣдставителство много широко тълкува своитѣ атрибуции, като мисли, че всичко може, а само не може да направи жената на мъжъ, както казватъ англичанетѣ за своя парламентъ. Г-да! Касае се за нарушение на единъ законъ, касае се за едно пенално наказание, изречено отъ единъ съдия. Чл. 15-й отъ Конституцията е ясенъ въ това отношение. Той казва, че правото за помилване въ криминални работи принадлежи на короната, така щото народното прѣдставителство ще отиде противъ тоя членъ, ще настѣпи правата на короната съ такова помилване. Има законенъ актъ, установенъ за такива помилвания, затова нека се отправятъ просителитѣ до надлѣжния министръ, който да прѣдстави докладъ за помилване, ако просителитѣ заслужаватъ това. Азъ настоявамъ да казвамъ, че ще нарушимъ яснитѣ постановления на чл. 15-й отъ Конституцията, защото това не е наше право.

Веселинъ Котевъ: Г-да прѣдставители! Въ послѣдния Законъ за горитѣ е прѣдвиденъ отъ 5—10 декара орманъ да може да се разорава отъ притежателитѣ, само съ разрѣшение отъ министерството. Азъ питахъ докладчика да

наже: колко декара сж; защото не се вижда тукъ отъ присждата, колко декара е било всичкото мѣсто. Ако е 5 декара или 10, не трѣбва да става ни дума, защото притежателитѣ сж могли да разоржтъ 10 декара гора, само че за това е трѣбвало да искатъ разрѣшение отъ надлѣжното министерство. Но ако е голѣмо пространството, пакъ не е такова прѣстѣпление, каквото характеръ му дава г-нъ Нейчевъ. Това е една простѣпка, а не прѣстѣпление. Тая земя е била тѣхенъ имотъ, изсѣкли сж гората и защото сж глобени, искатъ да имъ се опрости глобата. Азъ съмъ съгласенъ съ ония г-да, които сж на мнѣние да имъ се опрости глобата.

Петко Каравеловъ: Г-да прѣдставители! Ще отговорѣмъ най-напрѣдъ на г-на Котева, първо, че тая земя не е тѣхенъ имотъ. Това е мера или балталжкѣ, нѣщо, което не може да се прѣобърща въ тѣхно владѣние. Подиръ това, г-нъ Дуковъ каза, че това село се намира въ Дели-Орманъ. Това село не е въ Дели-Орманъ, а е въ Добруджа. Тамъ горитѣ сж много рѣдки. Това село е въ голата Добруджа и онова, което каза г-нъ Радевъ за него, е свършено право. Коренитѣ се горитѣ, за да се продаватъ послѣ земитѣ. Постоянно цѣлятъ Дѣли-Орманъ се корени. Азъ съмъ билъ очевидецъ. Когато минжлата година минавахъ прѣзъ Дели-Орманъ, гледамъ гората се раззеленила, а пакъ листата на нѣкой дървета изсѣхнали, приближихъ се и гледамъ отъ долу дърветата подсѣчени. Селѣнитѣ гледатъ да искореняватъ гората, да разораватъ земята и да ѝ продаватъ.

Сега остава нѣколко думи да кажъ за прѣдложението на г-на Нейчева. Може да се каже нѣщо въ полза и на това прѣдложение. Опрощаванieto става по докладъ на министра отъ короната. Затова, желателно е да отиде това прошение въ надлѣжното министерство и то да направи зависящото распорѣждане. Ако министерството доложи, че трѣбва да се опрости глобата, да се опрости, а ако не доложи, да не се опрощава.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Въ сжщото прошение е казано, че тоя Узунъ-Кулакъ-Дагъ е билъ опрѣдѣленъ още въ турско врѣме на всичкитѣ селени, които сж били прѣселени като се казва, че на едни е давано по 25, на други по 40 декара, споредъ сѣмейство. Ако е било по малко сѣмейството, давало имъ се е и по малко дялюми отъ тоя балталжкѣ; ако е било по-голѣмо сѣмейството, давало имъ се повече дялюми. Затова има издадена тапия на селенетѣ още отъ турско врѣме, за да владѣжтъ балталжка като тѣхна собственостъ.

Колкото се отнася до казаното отъ г-на Каравелова, че прошениято трѣбвало да се прати въ надлѣжното министерство, ще кажъ, че именно комисията е земала такова рѣшение въ втория пунктъ. Първиятъ пунктъ е, да се опрости глобата, а втория пунктъ е да се прати въ надлѣжното министерство и то да види да ли позволява законъ, да се отстъпи земята, или не. Колкото за глобата, Нар. Събрание трѣбва да рѣши въпроса.

Иванъ Абрашевъ: Азъ не могъ да се съглася съ мнѣнието на комисията по тия съображения. Първо, че

тая гора е била дадена въ турско врѣме още на тия селени, а послѣ сж били дадени подъ сждѣ отъ правителството, защото сж искоренили гората. При това подкрѣпжтъ тѣхното искание и съ това, че притежавали тапия още отъ турско врѣме, съ известна дата, но ние при прошениято не виждаме да фигурира такава тапия. Азъ мислѣмъ, че най-напрѣдъ просителитѣ заявяватъ единъ видъ право на собственостъ, но за да се разрѣши тоя въпросъ, тѣ трѣбва да се отнесжтъ къмъ сждилищата, а не къмъ Нар. Събрание. Ако мислжтъ, че иматъ право на собственостъ, понеже споредъ закона горитѣ сж распрѣдѣлени на три категории: общински, частни и държавни и сж распрѣдѣлени, колко и какви сж, та нека се отнесжтъ до сждилището. Въ тоя случай Министерството на Финанситѣ не е земало мѣрки за да опрѣдѣли, коя гора отъ коя категория е и на кого принадлежи. Колкото за искореняването на гората, ако искатъ да се ползоватъ отъ правото да искореняватъ гората, у насъ сжествува специаленъ законъ за горитѣ. Значи, въ тритѣ тия искания, ние не сме компетентни да ги разгледаме и да ги разрѣшимъ. Защото, г-да прѣдставители, известно е, че никога не се налага глоба отъ единъ сждѣ, ако глобения се е съобразилъ напълно съ прѣдписанията на закона. Ако просителитѣ сж отишли самоволно, искоренили сж гората, безъ да иматъ разрѣшение, безъ да се подчинжтъ на закона, а отъ друга страна като сж глобени на основание на закона за горитѣ, иджтъ въ Нар. Събрание и молжтъ да имъ се опрости глобата, азъ мислѣмъ че нѣмаме основание да рѣшимъ това и молжъ Събранието да приеме, щото мнѣнието на комисията да се остави безъ послѣдствие, защото излиза вънъ отъ атрибутитѣ, които има Нар. Събрание.

Никола Ив. Козаровъ: Г-да прѣдставители! Отъ всичко, което се говори по работата, азъ дойдохъ до слѣдующето заключение. Тая гора е на сжщото село, обаче тия хора сж глобени, че сж нарушили постановленията, които прѣдвижда закона за горитѣ. Отъ друга страна, споредъ думитѣ на прѣдговорившитѣ, а особено отъ думитѣ на уважаемия г-нъ Каравеловъ, се установява, че тия хора умишлено сж искоренили гората, за да ѝ обрнжтъ послѣ на ниви и тия ниви да продаватъ на прѣселеницитѣ отъ Добруджа. Тѣй щото, споредъ мене, има да добавж и това, че относително тѣхното владѣние, нѣма кой да го оспори, защото тѣ нѣмалѣ тапия, както каза г-нъ докладчикъ. Тапията е била на името на всичкитѣ селени, на кого колко уврата се дава, на единъ по 10, на други по 20, на трети по 40 уврата. Върху това не можемъ да се ссилаваме ни най-малко, защото има тапия отъ турско врѣме. Азъ до колкото знажъ, тапиятѣ за горитѣ сж издавани не на името на еди-кое село, а на името на всички селени и за всѣки отдѣлно се казва, колко декара притежава. Но независимо отъ това, тѣ притежаватъ тая гора и нѣма кой да оспорява тѣхната собственостъ. Въпросъ е сега, трѣбва ли да се опрости глобата, защото умишлено сж искали да искоренжтъ гората — и още повече, както каза и г-нъ Тоне Радевъ, че мѣстото е безгористо — и трѣбва ли да опростимъ глобата, когато създаваме отъ друга страна законъ за да

запазимъ горитѣ. Азъ мисля, както въ единия, така и въ другия случай не трѣбва да се приема мнѣнието и заключението на прошетарната комисия, а да се остави прошенито на просителитѣ безъ послѣдствие, т. е. да не се опрощава глобата, защото ще развратимъ селенитѣ, та ще поискатъ да искоренятъ гората. Въ единия и другия случай, не трѣбва да се опрощава глобата на лица, които умишлено сж нарушили закона за горитѣ.

Георги Бръчковъ: Искамъ да кажа нѣколко думи по отношение на това което каза г-нъ Дуковъ. Той каза, че Дели-Орманъ е покритъ съ гора. Азъ ще попитамъ г-на Дукова да каже, гдѣ остана тоя Дели-Орманъ, който е сега само на име? Всичко е искоренено; никждѣ нѣма тия гори, за които казва г-нъ Дуковъ, още повече около това село Сарж-Неби-Юртлукъ, което г-нъ Радевъ описва какво е. То е на границата. Турцитѣ се изселяватъ отъ година на година и се прѣселватъ хора мукани, които се занимаватъ съ скотовѣдство. Тия послѣднитѣ искатъ да се отървжатъ отъ горитѣ и гледатъ да ги искоренятъ. Дървения материалъ тамъ е скъпъ, за това сѣжатъ тия дървета повече за експлоатация. За това тоя мировий сѣдия, който е произнесълъ тая присѣда, е ималъ право, защото ако не бждемъ строги по отношение на горитѣ, особено по такъвъ начинъ да се искореняватъ, ще дойдемъ въ тѣсно и ще останемъ безъ гори, когато знаете отъ каква полза сж горитѣ за земледѣлието и скотовѣдството. Азъ съмъ на мнѣние, г-да прѣдставители, че е по-добрѣ това прошение да се прѣпрати на надлѣжното министерство, и ако дѣйствително има нужда да се опрости глобата, г-нъ Министръ на Финанситѣ нека прѣдстави докладъ и да ѝ опростимъ; но да разрѣшимъ да се унищожава гората не съмъ съгласенъ, и моля г-да прѣдставителитѣ да не се съгласятъ на подобно нѣщо.

Лазаръ Дуковъ: Г-нъ докладчикътъ твърдѣ криво трѣбва да е разбранъ отъ г-да прѣдставителитѣ и съвсѣмъ криво разискване станж по поводъ на това, което докладва г-нъ докладчика. Комисията не се е произнасяла никакъ да остане гората или мѣстото тѣхно, не се е произнасяла и не е молила Нар. Събрание да приеме мѣстото да бжде тѣхно. Добрѣ, трѣбваше да се изслуша г-нъ докладчика. Г-нъ докладчикътъ каза, че относително мѣстото, да ли да го владѣятъ, да го оржатъ прѣпраща се прошенито на Министерството на Търговията и Земледѣлието, за да разрѣши то тоя въпросъ. Нищо комисията не иска за отстъпването на това мѣсто; за това не трѣбва да се извърта рѣшението на комисията, а трѣбва да се внимава какъ се докладва отъ г-на докладчика. Г-нъ Радевъ забѣлѣжи, че селото е бѣдно. Добрѣ, и комисията като има това прѣдъ видъ, че селото е крайно бѣдно, рѣши да моли Нар. Събрание да му се опрости само глобата. А мѣстото да ли трѣбва да го оржатъ, това право комисията е прѣдоставила на Министерството на Търговията и Земледѣлието, то да разрѣши тоя въпросъ.

Едно нѣщо не мож да се съглася съ г-на Нейчова, че ако се опрости глобата, щѣли сме да вземемъ прерогативитѣ на Короната. Азъ незнамъ, да ли ако искоренишъ нѣколко дървета, за да се хранишъ и ако убиешъ единъ

човѣкъ, е все едно. Да ли това искореняване е криминално прѣстѣпление, то е другъ въпросъ. Азъ себе си съжалявамъ, че не съмъ разбиралъ Конституцията, но ако съмъ я разбиралъ, съжалявамъ, че г-нъ Нейчовъ не е разбиралъ що е криминално прѣстѣпление, когато въ тоя случай казва, че сме щѣли да вземемъ правата на Короната. Короната има право да опрощава хора, когато бждатъ затворени. Въ тоя случай нѣма хора затворени. Прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ.

Дим. Ил. Стамболовъ: Станжхъ да подкрѣпж думитѣ на г-на Нейчова, че това не е работа на Нар. Събрание. Азъ съмъ на мнѣние да се испрати прошенито въ надлѣжното министерство на зависяще распорѣждане. Това не е наша работа. Г-нъ Дуковъ не разбира какво е криминално прѣстѣпление, но ако прочете чл. 15-й отъ Конституцията, ще види да ли ние имаме право и да ли не присвояваме права, които нѣмаме. Министерството на Правосѣдието или надлѣжниятъ министръ може да доложи съ докладъ и да иска опрощаванито. Колкото се касае до опрощаванито на суммата г-нъ министрътъ има право да внесе прѣдложение, да иска отъ насъ да ги опростимъ, но ние сами да рѣшимъ да ги опростимъ, нѣмаме това право. За това да се прати прошенито на надлѣжния министръ на зависяще распорѣждане. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Говори ли сж вече 9 души. Има прѣдложение за прѣкращение на дебатитѣ. Който желае да се продължатъ дебатитѣ, да си вдигне рѣката. (Меншинство). Прѣкращаватъ се дебатитѣ.

Има прѣдложение отъ комисията да се прости глобата и да се прѣпрати прошенито въ надлѣжното министерство за надлѣжното распорѣждане. Има друго прѣдложение да остане прошенито безъ послѣдствие. Който приема прѣдложението на комисията да се опрости глобата и да се прѣпрати прошенито въ надлѣжното министерство за надлѣжно распорѣждане, да си вдигне рѣката. (Меншинство.) Не се приема.

Веселинъ Котевъ: Второ прѣдложение, има да се прати всецѣло прошенито въ Финансовото Министерство на зависяще распорѣждане.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Има прѣдложение да се прати всецѣло прошенито въ Финансовото Министерство за зависяще распорѣждане. Който приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ рѣката. (Большинство). Приема се.

Докладчикъ Ат. Данковъ: Прогшение отъ Селимъ Ханзовъ, жителъ отъ село Ени-Махале, Тичанска община, Османъ-Пазарска околия. Съ това прошниие просителътъ заявява, че прѣзъ 1890 година, заедно съ свои съселени билъ рѣшилъ да се изсели въ Турция и като нѣмало купувачи за недвижимитѣ му имоти, той ги подарилъ на правителството. Слѣдъ това той се разкалял и останялъ въ България; обаче имотитѣ му, състоящи отъ 6 ниви и една ливада, били обявени за продаване отъ комисията, която продава държавнитѣ имоти. Той надалъ, имотитѣ останжли върху него, но нѣмалъ срѣдства да исплати стойността имъ. За това моли да се повърнатъ имотитѣ му, които е подарилъ на

държавата и да му се опрости суммата, която наддалъ на търга и която нѣмалъ възможностъ да исплати. Това прошение е било подадено миналата година и е било испратено въ Финансовото Министерство, което събрало нуждитѣ свѣдения. Съ писмо № 10776 отъ 2-й Ноемврий министерството повръща прошения и казва, че отъ събранитѣ свѣдения се удостовѣрява, че дѣйствително просителътъ е бѣденъ и че справедливо ще бѣде Нар. Събрание да рѣши да му се повърнѣтъ назадъ изброенитѣ въ прошения му имоти, и да не му се дири суммата, която е наддалъ на търга.

Комисията, като има прѣдъ видъ, че министерството е събрало свѣдения, какво просителътъ е бѣденъ и второ, че имотитѣ сѣ били негови, които той е подарилъ на правителството, като нѣма срѣдства да заплати суммата, която е наддалъ на търга, намѣри за справедливо да му се повърнѣтъ назадъ имотитѣ и да му се опрости суммата, която е наддалъ на търга.

Ив. Абрашевъ: Тукъ се ражда единъ важенъ въпросъ. Просителътъ казва, чрѣзъ своето прошение, че притежавалъ недвижими имоти, които подарилъ на правителството, когато заминалъ за Цариградъ и Анадолъ. Какъ е станжло подаряването, не се казва. Сега той, понеже се връща отъ Анадолъ, намѣрилъ нивитѣ си въ рѣцѣтъ на правителството, защото, извѣстно вие е, сѣществувало особено окръжно отъ бившето правителство, че всички ниви, които сѣ безъ стопани, трѣбва да се продаждѣтъ, то турени били на трѣгъ и неговитѣ ниви. Той вземалъ участие въ търга, купилъ нивитѣ си и сега, като нѣма съ какво да ги плати, иска да му се опрости суммата.

Г-да прѣдставители! Вие знаете, че у насъ има законъ за подаряванията и за завѣщанията, споредъ който всички тия подарявания трѣбва да се направѣтъ по официаленъ начинъ, чрѣзъ нотариуса. Както ни се докладва отъ г-на докладчика, това подаряване не е станжло така, слѣдователно просителя не е лишенъ отъ правото да отиде въ сѣдилището и да иска имотитѣ, на които той е притежателъ и собственикъ. Ние тукъ въ Нар. Събрание подобни прошения не можемъ да разглеждаме за право на собственостъ. Никакъ не е това наша компетентностъ и не можемъ ние да възобновяваме правото на собственостъ. Той е купилъ имотитѣ отъ правителството, подчинилъ се е на распорѣжданията му, а сега иде и казва, азъ ги подарихъ по напрѣдъ, опростете ми суммата. Добрѣ, може ли да се докоснемъ до това право? Главната основа и мотивъ е, че той имотъ е неговъ и, понеже не може да плати, иска да му се опрости суммата. За насъ не е доказано това и не можемъ да влизаме въ разглежданието на такива спорове. Освѣнъ това не е доказано, че просителя е бѣденъ и той не може да плати суммата. Той е свободенъ съ едно прошение да се отнесе къмъ сѣдилището, да вика той, който притежава имотитѣ му, да го осѣди и исхвърли на вѣнъ отъ тѣхъ. Ако вземемъ да разглеждаме такива прошения, до година ще имаме 20.000 още такива.

Такива земи има много: черкески, татарски и много други. Мнозина отъ тия, които сѣ ги купили, ще се явѣтъ

да кажѣтъ: понеже нѣмаме пари да исплатимъ земитѣ си, опростете ни суммата. Има много хора, които сѣ работили тия ниви 15—16 години, придобили сѣ право на собственостъ и пакъ правителството ги исхвърли отъ тѣхъ и сега се намиратъ въ рѣцѣтъ на трети лица. Тия хора може да дойдѣтъ да кажѣтъ: 16 година сме владѣли тия имоти имаме всичкитѣ права, опростете ни паритѣ. За това не дѣйте се съгласява съ мнѣнието на комисията. Азъ съмъ на мнѣние да остане прошения безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Азъ бѣхъ много ясенъ въ доклада и съжалявамъ г-на Абрашева, че не ме е разбралъ. Тоя човѣкъ не е ходилъ въ Анадолъ, както каза г-нъ Абрашевъ, а просто казва, въ 1890 година рѣшилъ да се изсели и понеже нѣмало куповачи за нивитѣ му, подарилъ ги на правителството, обаче отъ послѣ се раскаялъ и останѣлъ да живѣе въ България. Подиръ това, г-нъ Абрашевъ каза, че не било доказано обстоятелството, че билъ бѣденъ. Азъ казахъ прѣдъ Нар. Събрание, че това прошение е отъ миналата година, че е пращано на окръжния управителъ, който е събралъ нуждитѣ свѣдѣния за неговото положение. Самъ г-нъ Министръ казва, че всичкитѣ точки въ прошения сѣ вѣрни и че просителя дѣйствително е твърдѣ бѣденъ и за това справедливо ще бѣде, почитаемото Нар. Събрание да му опрости тая сума, която е наддалъ за своитѣ имоти и да остане притежателъ на имотитѣ си. Слѣдъ тия обяснения, мислѣхъ, че г-нъ Абрашевъ ще се съгласи съ мнѣнието на комисията и ще оттегли своето прѣдложение.

Ат. Краевъ: Г-да прѣдставители! Азъ ви се моля да не отказвате на единъ български гражданинъ да си завземе огнището, което е билъ сторилъ намѣрение да напусне, бидейки увлѣченъ отъ своитѣ съжителъ и надѣвайки се за по-добро бѣдѣще отъ изселването; моля да не отказвате да удовлетворите просбата на единъ гражданинъ, който се е повърнѣлъ и рѣшилъ да си живѣе въ нашето отечество.

Г-да народни прѣдставители! Въ тия мѣста, които сѣ малко обитаеми, рѣдко може да се намѣри човѣкъ да купува имоти. Тия ниви, които сѣществуватъ, сѣ разорани ниви и хората, които живѣятъ тамъ, сѣ просто горци. Ако притежателитѣ имъ сѣ ги оставили на държавата, то не е било за това, че тѣ сѣ твърдѣ богати, и защото искатъ да облагодѣтелствуватъ страната ни, а защото асолютно е невъзможно да намѣрѣтъ мющерии, които да даждѣтъ нѣщо въ замѣна на това че ще получатъ земя. Тѣ не ги подаряватъ, а просто оставятъ и въ такъвъ случай Правителството ги завладява. Сега, тоя човѣкъ, просбоподателя, по тая или оная причина отказва да се изсели и се връща обратно. А като е така, ми се струва, че нѣма резонъ да отказваме да му се повърнатъ имотитѣ. Съ други думи, трѣбва да го улеснимъ да си завземе обратно имотитѣ. Ние намаляваме и опрощаваме за цѣли години даждия отъ совати и т. н., а тоя нещастникъ, който иска да остане гражданинъ на нашето отечество, тласкаме го и казваме: иди при лихваритѣ, или намѣри отъ кѣдѣто и да е пари и заплати това, което се слѣдва за твоитѣ собственъ имотъ. Ако се от-

хвърли мнѣнието на комисията, ние ще извършимъ единъ актъ на най-голяма несправедливостъ.

Погрѣшно е мнѣнието на г-на Абрашева, ако мисли, че въпросътъ се отнася за компетентностъ и че съдилищата били компетентни да го разрѣшятъ. Подобно нѣщо нѣма. Въпросътъ е ясенъ. Единъ човѣкъ иска да се изсели, и като нѣма кому да продаде имотитѣ си, оставя ги на разположението на държавата, обаче по една или друга причина не се изселява, връща се и иска да завладѣе изново имотитѣ си. Нашата държава има нужда отъ жители и за това не трѣбва да отблъсва просителя, не трѣбва да иска отъ него да си откупува имотитѣ. Имайте прѣдъ видъ, г-да прѣдставители, че у насъ населението не е толкова изобилно, за да можемъ да се отнасяме индиферентно къмъ единъ, десетъ или сто души граждани жители. Споредъ своето пространство, нашата земя може да поддържа едно население повече отъ 15,000.000 жители, тогава когато знаеме, че ние нѣмаме сега и 4,000.000 души. Ето защо, азъ моля да се уважи прощението на просителя Селимъ Хамзовъ.

Георги Консуловъ: Г-да прѣдставители! Онова, което щѣхъ да кажа, г-нъ Краевъ го иска за и за това азъ ще бѣджъ привързанъ къмъ неговитѣ думи.

Тукъ въ случая актъ за подаряване не е станалъ. Ако съществуваше такъвъ, тогава само ние не можехме да рѣшаваме и тогава само можехме да искаме да стане точна провѣрка. Тукъ просто хората сж оставили нивитѣ си и се изселили, но ако тѣ сж се изселили и пакъ възвръннали и искатъ да се установятъ отъ ново въ страната, резонно ли е да не имъ ги дадемъ, когато половината отъ нашитѣ полета сж пусти и нема кой да ги работи? Самитѣ наши държавни интереси ни налагатъ да се занимаваме съ такива прошения и съ стотини да удовлетворяваме, а не да ги отблъсваме. Заради това, азъ ще помоля, въ интереса на държавата да удовлетвориимъ просбата му. (Гласове: Прието! Исчерпанъ е въпросътъ!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Не сж говорили още 7 души.

Иванъ Абрашевъ: Г-да прѣдставители! Азъ си оттеглямъ прѣдложението, съ което искахъ да се остави прощението безъ послѣдствие, защото втори пътъ се докладва отъ г-на докладчика и ни се доказва, че имало докладъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието, въ който се казвало, че справедливо би било да се повърнатъ нивитѣ на тоя човѣкъ. Значи и правителството е съгласно да му се повърнатъ. Като е тъй и азъ съмъ съгласенъ и моля да се гласува.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: По-неже нѣма вече кой да говори, то турямъ на гласуване заключението на комисията.

Които приематъ прѣдложението на комисията, което е да се опрости на просителя Селимъ Хамзовъ, суммата 40 лева, наддадена отъ него на търга при продаване нивитѣ му отъ правителството и да си останатъ негова собственостъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Прощение отъ жителитѣ на селата Пиргосъ и Мечка, Пиргоска община, Руссенска околия и окръгъ.

Съ това си прошение просителитѣ казватъ, че прѣзъ 1886 година имало съставени комисии за опрѣдѣление правителственнитѣ земи и совати, и че при опрѣдѣляване границитѣ на соватътъ „Черна вода совадж“ били разширени границитѣ и завзета частъ отъ тѣхнитѣ ниви. Въ него врѣме, казватъ тѣ, ако и да имало законъ, който имъ давалъ право въ расстояние на 6 мѣсеца да се оплачатъ, обаче тѣ пропуснали тоя срокъ, и така немогли да поискатъ на врѣме да имъ се повърнатъ заграбенитѣ имъ ниви. Заради туй молятъ Нар. Събрание да имъ възстанови единъ новъ срокъ отъ 6 мѣсеца, за да заведатъ дѣло и да докажатъ собствеността си върху заграбенитѣ имъ имоти. Това заявление е било подадено до Нар. Събрание по-минжлата 1893 година и прѣпратено на Министерството на Търговията и Земледѣлието, а това послѣдното го прѣпратило на Руссенския окр. управителъ и той, слѣдъ като събралъ нужнитѣ по него свѣдения, го възврънналъ въ Министерството и то го прѣпраща въ Нар. Събрание, като прѣдоставя право на Събранието, както намѣри за добръ, така да се произнесе.

Комисията, като има прѣдъ видъ 1) че отъ подписа на Руссенския окр. управителъ се вижда, че дѣйствително е имало заграбена частъ отъ имотитѣ на тия просители, обаче, тѣ не сж се възползували отъ дадениятъ имъ отъ закона срокъ, да подадатъ заявление и да докажатъ правата си на собственостъ върху тия имъ имоти; 2) че прѣзъ 1891 година Нар. Събрание е разрѣшило такъвъ единъ споръ повдигнатъ отъ Тръстенишкитѣ жители, като съ рѣшението си отъ 23 Ноемврий сжщата година имъ е възстановило 6-мѣсеченъ срокъ, вслѣдствие на което е билъ издаденъ указъ подъ № 267 отъ 15-й Декемврий с. г. Заради това комисията намира, че не ще бѣде злѣ, ако се възстанови такъвъ единъ срокъ и на тия просители отъ селата Пиргосъ и Мечка, за да могатъ да докажатъ правата си на собственостъ, ако дѣйствително имъ сж заграбени такива имоти, за каквито говорятъ въ заявленията си.

Конст. Досевъ: Г-да прѣдставители! Азъ нѣмамъ нищо противъ молбата на Пиргосчане и другото село, защото наистина голяма несправедливостъ е станала въ 1886 година съ прилагането на Законътъ, който е уреждалъ границитѣ на правителственнитѣ мери и пасбища. Въ него Законъ е било поставено, че слѣдъ обявяването на комисиятъ, и слѣдъ тѣхнитѣ рѣшения, съ които ще бѣдатъ опрѣдѣлени границитѣ на правителственнитѣ мери и пасбища, 6 мѣсеца отъ обнародването въ резюме протоколитѣ имъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, всѣко заинтересувано лице или община, което мисли, че неговитѣ имоти влизатъ въ чредата на това или онова правителствено пасбище или мера, — е длъжно да заведе искъ и да докаже своето право на собственостъ. Шестъ мѣсеца; това е толкова малкъ срокъ, особено за хора които не четятъ „Държавенъ Вѣстникъ“ и то тогава, когато общинитѣ не сж разгласявали подобни

публикации, за да имат възможност селенитѣ да встъпѣтъ въ своитѣ права съгласно Законѣтъ. Това нѣщо не е станало само въ Руссенския окръгъ; то е станало и въ Шуменския окръгъ. И понеже Нар. Събрание и по-прѣди е разрѣшило такъвъ единъ въпросъ, по едно заявление на други села, то и сега като постѣпватъ такива отъ Пиргосъ и отъ други села, на може би въ послѣдствие да постѣпѣтъ още нѣколко такива заявления, азъ мисля, че по-хубаво ще бѣде, вмѣсто по единично да рѣшаваме такива молби, да рѣшимъ, щото всички селени, които мислятъ или иматъ имоти, влѣзли въ правителственнитѣ пасбища или мери, да имъ се даде едногодишенъ срокъ, за да докажатъ своитѣ права по сѣдебенъ редъ; а слѣдъ истичанieto на тоя срокъ, ако тѣ не пожелаатъ да докажатъ своитѣ права, тогава никой не имъ е кривъ. Но азъ мисля, че по-добрѣ ще бѣде, да се вземе едно общо рѣшение за цѣла България. За това правя прѣдложение да се вземе общо рѣшение за цѣла България и съ това да се даде врѣме на всички граждани и селени да искатъ възстановлението на тѣхнитѣ права.

Петко Каравеловъ: Менъ ми се струва, г-да прѣдставители, че когато рѣшаваме такива въпроси, трѣбва и надлежниятъ министръ да даде своето заключение по тѣхъ. Колкото за срока, който е прѣдметъ на разискване, азъ ще кажа, че за това има специаленъ Законъ и че ние не можемъ да го измѣняваме само съ едно прѣдложение. По такива въпроси всѣкога трѣбва формално прѣдложение по законодателенъ редъ и слѣдъ това да се разисква по него, да се разрѣши, да се издаде указъ и т. н. т. Така азъ разбирамъ, че трѣбва да става въ такива случаи. Но пакъ казвамъ, съжалявамъ, че по въпроса, който е прѣдметъ на разискване, нѣма заключението на надлежниятъ министръ. Заради това моля да се повърне заявлението въ надлежното министерство, за да го внесе въ Събрание съ своето заключение. Азъ съмъ готовъ да гласувамъ по него за, въ само тогава, когато надлежниятъ министръ даде своето заключение, защото той може да бѣде освѣтленъ; той може да е събралъ свѣдения по него. А така, както е сега, само по единъ докладъ отъ прошектарната коммисия, какъ може да се рѣшаватъ такива въпроси? Така щото, азъ бихъ желалъ да даде и г-нъ Министръ своето заключение. (Д-ръ Василь Радославовъ: Нѣма министритѣ тукъ!) Въ такъвъ случай, поне писмено трѣбва да даватъ заключението си.

Дим. Ночевъ: Азъ, г-да прѣдставители, като се придържахъ о думитѣ на г-на Каравелова, ще кажа само това, че трѣбва да стане формално прѣдложение и послѣ да се разрѣши по законодателенъ редъ, а не туку така да се узаконява едно прѣдложение и въ такъвъ случай, разбира се, че по-нататкъ ще стане по-добрѣ.

Иванъ Абрашевъ: Г-да прѣдставители! И азъ не съмъ съгласенъ съ мнѣнието на коммисията, понеже, както виждате, прѣзъ 1886 година има издаденъ Законъ, че за всичкитѣ тия спорове, трѣбва всѣки единъ да се отнесе до надлежното сѣдилище, за да докаже и придобие своето право. Тия хора, както се вижда, сѣ пропуснали срока

и сега дохождатъ въ Нар. Събрание да искатъ да имъ се възстанови новъ срокъ, за да отидатъ да се сѣдѣтъ и докажатъ своитѣ права. Туй умѣстно ли е да стане, особено тамъ гдѣто има закони, тамъ да може да се възстановяватъ срокове? Защо тѣ на-врѣме не сѣ си заявили своитѣ права? Значи, просителитѣ толкова сѣ знаели да си запазятъ правата, та за това идѣтъ въ Нар. Събрание и искатъ да имъ се възстанови новъ срокъ. Е добрѣ, г-да прѣдставители, ами не мислите ли, че ако утрѣ нѣкой човѣкъ просрочи рѣшението на българскитѣ сѣдилища, т. е. терминътъ на оплакването или обжалването, не ще да дойде и той тукъ да иска да му се възстанови срока?

Не съмъ съгласенъ и съ прѣдложението на г-на Досева; защото, за да стане извѣстно измѣнение или допълнение въ единъ законъ, всѣкога подобенъ законъ се внася по законодателенъ редъ съ прѣдложение за измѣнение. Значи, въ всѣки случай, тѣжителитѣ нѣматъ основание, защото институтътъ, гдѣто трѣбва да се тѣжатъ за подобни права, не е Нар. Събрание. Шестъ мѣсеца срокъ е туй; въ продължение на тоя срокъ не можехъ ли да си запазя правата? Значи, за да се възстанови едно такова право, ние ще издадемъ рѣшение, безъ да има внесено прѣдложение по законодателенъ редъ. Заради това, нека се остави сега исканieto на тѣжителитѣ безъ послѣдствие и когато стане подобно прѣдложение, което е по-добрѣ да стане въ настоящата сесия, тогава да допълнимъ тоя законъ или да унищожимъ една частъ отъ него. И въ такъвъ случай, тия тѣжители, не се лишаватъ отъ правото да отидѣтъ да дирѣтъ правата си, защото всѣко право трѣбва да бѣде удовлетворено въ кръга на закона, а пакъ тоя законъ прави ограничение. Заради това, азъ моля почитаемото Нар. Събрание да се съгласи да не се пристѣпва по-нататкъ съ настоящето прошение, а да се остави безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Азъ ще отговорѣ на г-на Каравелова, по отношение на това, дѣто каза, че г-да министритѣ трѣбва да бѣдѣтъ тукъ, за да дадѣтъ заключението си по въпроса, който се разисква, било устно, било писмено. Азъ още първиятъ пътъ, когато почнахъ да докладвамъ заявлението, — казахъ, че това заявление е прѣпратено на надлѣжния министръ и че той съ писмо отъ 24-й Октоврий н. г. подъ № 10,494 като го възвръща, казва: (Чеге:) „Въ надписѣтъ на Руссенскій окр. управителъ върху послѣдното заявление на просителитѣ е изложена цѣлата история на работата и остава на Нар. Събрание да удовлетвори или не просбата на просителитѣ. За резултата моля да ме увѣдомите“. Слѣдователно, г-нъ министръ е далъ своето заключение по въпроса и сега остава на Нар. Събрание да се произнесе по него.

Лазаръ Дуковъ: Г-да прѣдставители! Колко неопредѣленостъ съгледвамъ азъ въ нашитѣ разисквания отъ г-да прѣдговорившитѣ, особено отъ г-на Абрашева! Вие знаете, че прѣди малко, когато разисквахме, той искаше да оправдаемъ хора, които разбиратъ що е законъ, що е прѣстѣпление, що е срокъ, що е държава и всичко друго. Искамъ да кажа, че той защищаваше тия хора, които можехъ сами да се защитятъ, а сега дохожда да се испрѣчва

прѣдъ едни селени, които се жалватъ и които не могатъ да четатъ „Държавенъ Вѣстникъ“, или почти незнайтъ да четатъ и сж пропуснали срокътъ, съ което изгубватъ своитѣ мѣста и права. Вие виждате, г-да прѣдставители, че самъ Окржжния Управителъ въ подписа си върху заявлението на просителитѣ казва, че се установявало, че дѣйствително тия мѣста, за които тѣ расправятъ, сж тѣхни, но пропуснали срокътъ да си ги търсатъ, и че и г-нъ министрътъ нищо друго не казва, освѣнъ, че оставя на Нар. Събрание, то да рѣши въпроса. Слѣдователно, той нѣма претенцията, ако Събранието рѣши тѣй или иначе въпроса. Както виждате, отъ самото мнѣние на г-на министра се разбира, че той е съгласенъ и азъ незнамъ защо сега да се не даде тоя срокъ на хората, когато се нѣма законъ; а пакъ когато се изработи и приеме такъвъ законъ, тогава и тия просители и всѣки другъ ще бжде удовлетворенъ. Но за сега азъ моля Нар. Събрание да се удовлетвори тия хора отъ тукъ, защото Окржжниятъ Управителъ признава, че въпроснитѣ мѣста сж тѣхни, а и г-нъ министръ нѣма претенцията, ако ги удовлетвори; защото той нѣма възможность самъ да ги удовлетвори. Това, г-да прѣдставители е ставало и другъ пътъ съ Тръстенишкитѣ жители и веднѣжъ станжло обичай, защо да нѣмаме право да направимъ сжщото и за тия хора. Азъ моля да се приеме заключението на комисията, да се даде шесть мѣсеченъ срокъ на просителитѣ, за да си дирятъ правата върху завѣтитѣ имъ отъ правителството мѣста.

Дамянъ Цековъ: Г-да прѣдставители! Когато се касае въпроса за собствеността на единъ човѣкъ, не така лесно може да се мисли, защото съ административни мѣрки и распорѣждания не може да се отнеме собствеността. Доволно е да се знае, какъ е ставало ограничението на тия пасбища, какъвто е случая съ молбата на просителитѣ, както на други мѣста, така най-вече и у насъ, гдѣто правителственнитѣ земи и пасбища сж въ изобилие. Ограниченията сж ставали по такъвъ начинъ: Тия, които сж имали случай да живѣятъ въ тия мѣста или минжли прѣди 50 — 60 години, повиквахъ се отъ правителството и безъ да се питатъ нито заинтересуванитѣ села, нито съсѣднитѣ села, а просто на основание на тѣхнитѣ показания, на показанията на хора отъ други нѣкои окрѣзи, се ограничавахъ държавнитѣ земи и пасбища, като цѣли ниви, ливади, лозя и пр. на съсѣднитѣ села се вкарвахъ въ това ограничение. И слѣдъ това казвахъ: Ако не сте доволни, идете се сждете. Дѣйствително че показанията на такива лица и да сж били прави за врѣмето, за което тѣ сж свидѣлствували, но отъ тогава много вода е истекло и по такъвъ начинъ никой нѣмаше право да бута тѣхната собственостъ. Право каза г-нъ Дуковъ, че не всѣки може да знае законитѣ. Азъ ще кажъ, че самитѣ общини, които сж интересуватъ, не можахъ да видятъ тоя законъ, да го прочетатъ и да се съобразятъ съ него. Другъ е въпросътъ, ако сжществуваше нѣкое сждебно рѣшение по настоящия случай, че сж се сждали и изгубили и слѣдъ това да имъ даваме право, да отмѣняваме рѣшението на сждилището. Но когато е въпросътъ за административни мѣрки, може да се постѣпи съвсѣмъ друго-

яче и твърдѣ справедливо и основателно е да уважимъ прошениято на заявителитѣ. Какво казватъ тѣ? — Дайте ни право да отидемъ въ сждилището, гдѣто мислимъ, че сжществуваша правда и законность, да докажемъ правото си и да вземемъ имотитѣ си; а пакъ ние казваме, че не може да се даде срокътъ, който искатъ. Азъ мисля ще бждемъ много послѣдователни — щомъ се е рѣшавало тукъ въ священата ограда на Нар. Събрание, и подобенъ родъ прошения сж били уважавани и удовлетворявани — ако и на тия просители удовлетвориамъ просбата имъ.

Колкото за мнѣнието на г-на Досева и азъ съмъ напълно съгласенъ съ него, но както каза г-нъ Каравеловъ, който се поддържа и отъ други г-да, че всѣко прѣдложение отъ народнитѣ прѣдставители, било за измѣнението, било за допълнението, било за съставяние самостоятеленъ законъ, трѣбва да стане по законодателенъ редъ. Тѣй щото, азъ мисля, че ще се намѣрятъ прѣдставители, които да внесатъ подобно прѣдложение по законодателенъ редъ и да стане законъ. Но за сега тая молба моля да бжде удовлетворена.

Ат. Краевъ: Г-да народни прѣдставители! (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!) Когато едно законодателно събрание гласува единъ законъ, прѣдполага се, че се въодушевява отъ най-добри желанія; но никое законодателство не е въ състояние да прѣдвиди, какви злоупотрѣбления могатъ да станатъ по силата на тоя законъ. Въ дадения случай, имаме единъ законъ, по силата на който селата или лицата, които би се считали ущетени отъ отредената комисия за опрѣдѣление границитѣ на правителственнитѣ имоти, сж били длѣжни, въ разстояние на шесть мѣсеца, да се отнесатъ до сждилищата. Ако има страни, които да не сж се съобразили съ тоя срокъ, губятъ правата си. Въ категорията на тия села сж и с. с. Мечка и Пиргосъ. Въ сжщата категория е било и селото Тръстеникъ. Селото Тръстеникъ се обърнжло до Нар. Събрание и поискало за него да се направи исключение отъ общото правило, установено съ специалния законъ, и Нар. Събрание му е допуснжло продължение на срока. Сжщото нѣщо искатъ и тия двѣ села — Мечка и Пиргосъ. Сжщо такова продължение на срока се прѣдлага и отъ г-на Досева относительно всичкитѣ села въ Княжеството, за всичкитѣ български подданници. Сега въпросътъ е: може ли да се продължи срока или не; или иначе казано: можемъ ли да суспендираме съ едно рѣшение едно постановление на единъ законъ? (Лазаръ Дуковъ: Нѣма законъ!) Има законъ и комисията сж дѣйствували на основание на тоя законъ.

Г-да народни прѣдставители! По въпроса за опрѣдѣления отъ закона срокъ ще кажъ, че го смѣтамъ за твърдѣ кжсъ. Неговата несправедливостъ се е почувствувала на дѣло, нуждата отъ продължаванieto се е признала въ минжло врѣме, и вѣрвамъ, че всички сте наклонни да признаете, че и сега е така. (Гласове: Съгласни!) Но въпросътъ е: кой е начина за продължение на тоя срокъ. Единъ пътъ вече срока се е продължилъ съ рѣшение, — безъ да се направи прѣдложение по законодателенъ редъ, по инициативата на прѣдставителитѣ, или пакъ по прѣдложение отъ

правителството, за допълнение на тоя законъ; като се вземе прѣдъ видъ и това, че минжлата година туй сѣщото Нар. Събрание съ двѣ рѣшения, суспендира или введе измѣнения въ два закова на страната, послѣдователността изисква, щото и въ данния случай пакъ съ рѣшение да се продължи срока; обаче не само за тия села, но изобщо за всички въ Княжеството. Ако мислите, че това е неправилно, което е и моето мнѣние, тогава ще трѣбва да бламирате онова, що сте направили минжлата година и това, което едно друго Нар. Събрание е направило по отношение на селото Тръстеникъ. Добрѣ; но тогава прѣдмѣтното прошение не трѣбва да остава безъ послѣдствие, защото това ще бѣде несправедливо. Най-добрѣ ще бѣде, по поводъ направеното отъ г-на Досева прѣдложение, прошениято да се испрати въ една комисия — или на прошетарната комисия или на оная по Правосъдието, или пакъ друга, която да изучи въпроса за продължението на срока и, като се води отъ желанието на Нар. Събрание, да ни сезира съ едно прѣдложение отъ законодателенъ характеръ, така, че чрѣзъ единъ новъ законъ да се измѣни сѣществуещия. — Обаче ако се произнесете по това прошение, не трѣбва да се изпуска случая: да се вземе общо рѣшение, което да се отнася за всичкитѣ села. (Лазаръ Дуковъ: Това е ново прѣдложение.)

Г-да народни прѣдставители! Ще ви напомня закона, който сѣществува за домашнитѣ актове. Знаете, че 2, 3 пѣти се продължи срока, който се прѣдвиждаше въ него — било съ указъ, било съ законъ, или съ рѣшение. Е добрѣ, срокътъ въ конкретния случай, който бѣше много по-малкъ отъ оня, прѣвиденъ въ закона, за който ви загатнахъ, още повече се нуждае отъ продължение. Въпросътъ, както казахъ и по-напрѣдъ и както се говори и отъ прѣждеговорившитѣ г-да, е само за формата, за начина, по който трѣбва да стане продължението на срока. Като имате прѣдъ видъ прецедентитѣ, вие можете само съ едно рѣшение да продължите срока, обаче не само за тия двѣ села, а изобщо за всичкитѣ. Ако мислите, че не можете да направите това за всички, тогава нѣмате право да вземете такова рѣшение специално, отдѣлно само за тия 2 села. И въ такъвъ случай не трѣбва да оставите прошениято на тия двѣ села безъ послѣдствие, защото всияца чувствуваме, че исканието е справедливо. Тукъ се възбужда единъ въпросъ, който заслужава вниманието ни и който трѣбва да се разрѣши въ благоприятна смисълъ за населението. Моето мнѣние е, че трѣбва прошениято да се испрати на комисия, която да се възползува отъ прошениято и да ни внесе единъ законопроектъ за продължаване срока.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Г-нъ Досевъ! Приемате ли прѣдложението на г-на Краева?

Конст. Досевъ: Това е едно и сѣщо.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Ще се пристѣпни къмъ гласуване. Има заключение на комисията, което е: да се даде 6 мѣсеченъ срокъ на просителитѣ за да направятъ постѣпки прѣдъ надлѣжнитѣ сѣдилища за своитѣ владѣния. Има и второ прѣдложение отъ г-на Краева и г-на Досева, което гласи: прошениято да

се проводи на комисията и тя покрай него да сезира Нар. Събрание съ едно прѣдложение, носяще законодателенъ характеръ, за да се даде такъвъ срокъ на селата въ цѣла България.

Ив. Абрашевъ: Азъ направихъ прѣдложение да се остави това прошение безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Има прѣдложение отъ г-на Абрашева, за да се остави това прошение безъ послѣдствие.

Ще се гласува първо заключението на комисията.

Ония г-да, които приематъ заключението на комисията, щото да се отстъпи на просителитѣ 6 мѣсеченъ срокъ за да докажатъ своитѣ права на владѣния, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Значи, заключението на комисията пада.

Петко Каравеловъ: Има и мое прѣдложение, което е: да се върне това прошение въ министерството и министрътъ да даде своето окончателно заключение.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Азъ не разбрахъ какво казахте г-нъ Каравеловъ.

Ник. Козаровъ: Г-нъ Каравеловъ направи прѣдложение да се проводи това прошение на надлѣжния министръ, който да даде своето окончателно рѣшение. И това прѣдложение е трето.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Това е работа на Събранието. Има второ прѣдложение отъ г. г. Досевъ и Краевъ, щото комисията да се възползува отъ това прошение и да внесе едно прѣдложение въ Нар. Събрание, което да узакони продължението на тоя срокъ за цѣлата страна още за една година. Моля ония, които приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Значи и това прѣдложение пада. Има най-послѣ прѣдложение отъ г-на Каравелова, да се испрати това прошение на надлѣжния министръ, който да даде своето окончателно заключение.

Докладчикъ Ат. Данковъ: Че такова заключение Министрътъ е далъ.

Петко Каравеловъ: Изрично да каже, че намира исканието справедливо.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Който приема прѣдложението на г-на Каравелова да си вдигне ржката. (Болшинство.) Значи, ще се прѣпрати това прошение на надлѣжния министръ да даде своето окончателно заключение по него.

Тоне Радевъ: Часътъ е 5 1/2. Да се вдигне засѣданието.

Докладчикъ Ат. Данковъ: Г-да прѣдставители! Има едно прошение отъ 26 вдовици отъ село Батакъ, Пещерска околия, съ което казватъ, че прѣзъ 1876 год. отъ нещастното разоряване на селото имъ, били останали много бѣдни, и че прѣзъ 1879 год. бившето Источно-Румелийско Правителство имъ отпуснѣло 12000 лева въ волове, като раздало на всѣки 2—3 вдовици по единъ волъ да могатъ да се прѣпитаватъ. Прѣзъ 1891 год. Нар. Събрание имъ е опростило 10.000 лева отъ тая сума, а едната частъ отъ нежъ отъ 2007 лева и 22 1/2 ст., останѣла дългъ върху

26-тѣхъ вдовици. Съ туй прошение тѣ молятъ да имъ се опрости́тъ и тия, както и първитѣ.

Комисията, като има прѣдъ видъ, че тѣ дѣйстви-телно сж бѣдни, намѣри, че просбата имъ е справедлива, и взема рѣшение да се опрости и тая сума. (Гласове: отъ всички страни. Прието! Прието! Да се гласува!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Ще се гласува. Който приема заключението на комисията, щото да се опрости́тъ 2007 лева 22½ ст. на въпроситѣ 26 вдовици на селото Батакъ, отъ Пещерската околия, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Ат. Данковъ: Има едно писмо отъ на-родното усигорително дружество „Балканъ“ въ София, съ дата 31 Октоврий 1895 год., подъ № 2297. Съ това заявление дружеството „Балканъ“ казва, че прѣзъ 1891 г. въ гр. Руссе се основа, за първъ нѣтъ въ нашата страна, застрахователно акционерно дружество „България“. Послѣ се казва: (Чете.) „Българското правителство, вдъхновено отъ благородната идея да подържа мѣстната индустрия, да не дава възможность на капиталитѣ да се изнасятъ вънъ отъ границитѣ на България, употреби всичкитѣ сръдства за подкрѣпление на това дружество, като го фаворизира съ особени привилегии. За тая цѣль правителството внесе въ VI-то Обикновено Народно Събрание единъ законо-проектъ, който се вотира и прие въ XXXIII-то му засѣдание, държано на 7-й Декемврий 1891 г. и утвърденъ съ височайший указъ № 234 отъ 15 Декемврий 1891 година. Споредъ тоя законъ на застрахователното дружество „България“ се даватъ слѣдующитѣ права: 1) освобождава се отъ залога, когото иностраннытѣ дружества даватъ на правителството за вършение усигорителни операции въ Княжеството; 2) акциитѣ на това дружество се приематъ за гаранция въ правителственнитѣ учрѣждения; 3) правителството да усигорява държавнитѣ имоти при това дружество, и 4) позволява се на дружеството да напечата държавния гербъ върху всѣка една своя акция“.

Това дружество „Балканъ“ казва, че било дадено моно-полно право на дружеството „България“; за това моли да се унищожатъ тия права и да се постави дружеството „България“, на равна почва както и всички други дружества въ България. (Отъ много мѣста искатъ думата.)

Комисията, като има прѣдъ видъ, че на дружеството „България“ е било дадено право съ единъ извѣстенъ законъ утвърденъ по надлежния редъ, намѣрва, че заявлението на просителитѣ не може да се удовлетвори до тогава, до когато не се интересува, било нѣкой отъ членоветѣ му, било нѣкой отъ прѣдставителитѣ отъ Народното Събрание и внесе законопроектъ, съ който да се отмѣни първия законъ, който е приетъ въ 1891 год. Заради туй иска за мнѣние да се остави това заявление безъ послѣдствие. (Гласове: Прието! Прието!)

Дим. Йоновъ: Искамъ да дамъ едно обяснение! (Гласове: Нѣма нужда!)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Има записани нѣколко души оратори, които сж поискали думата. (Гласове: Отказваме се! Да се гласува!)

Давамъ 5 минути отидихъ.

(Слѣдъ отпущкъ.)

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: (Звъни.) Засѣданието се продължава.

Иванъ Абрашевъ: Да се вдигне засѣданието!

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Г-да! Азъ съжалявамъ, че не съмъ чулъ, че записанитѣ оратори сж се отказали да говорятъ по писмото на дружеството „Балканъ“, и затова дадохъ петъ минути отидихъ. Тѣй като има записани нѣколко души, то питамъ: желятъ ли да говорятъ? (Гласове: Нѣма нужда! Отказваме се! Да се гласува!) Понеже никой не желяе да говори, турямъ на гласуване заключението на комисията, да остане исканието на дружеството „Балканъ“ безъ послѣдствие. Моля ония, г-да прѣдставители, които приематъ това заключение на комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. (Гласове: Часътъ е 6!)

Георги Шиваровъ: Г-не Прѣдсѣдателю! Врѣмето е доста напрѣднало; часътъ е 6!

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: По-неже часътъ е повече отъ 6, питамъ Нар. Събрание: желяе ли да се продължава засѣданието? (Гласове: Не желяе!) Ония, г-да прѣдставители, които желятъ да се вдигне засѣданието, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Слѣдо-вателно ще се продължава засѣданието. (Гласове: Не се разбира! Шумъ.)

Има, г-да, да направя нѣкои съобщения. Постъпило е отъ г-на Ранкова едно запитвание къмъ г-на Министра на Нар. Просвѣщение, копие отъ което ще се испрати на надлѣжния мивистръ.

Постъпилъ е законопроектъ за избирателенъ законъ, подписанъ отъ надлѣжното число прѣдставители, който ще се тури въ днешния редъ на първо четение.

Има и едно съобщение отъ Министерството на Финан-ситѣ, за опрощаване на данъци, което ще се испрати на надлѣжната коммисия за изучаване.

Пан. Чорбаджиевъ: Г-да народни прѣдставители! Вне-сениятъ днесъ проектъ за избирателенъ законъ ще бжде много добръ. За това моля да му се даде спѣшность, защото врѣмето е кратко, а трѣбва да се разгледа въ тая сессия. Трѣбва да се знае, че идущата година ще имаме избори, та да можемъ да го приложимъ въ дѣйствие. (Гласове: Какви избори?) Ще имаме избори за общинскитѣ и окръжнитѣ съвѣти.

Иванъ Ст. Гешевъ: Азъ мисля, че прѣдложението на г-на Чорбаджиева може да се приеме само, когато стане първото четение на законопроекта, а сега нѣма нужда. (Гласове: Вѣрно!)

Георги Губидѣльниковъ: Азъ се присѣдинявамъ къмъ мнѣнието на г-на Гешева и мисля, че не е врѣмето сега да се приема прѣдложението на г-на Чорбаджиева.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Който приематъ прѣдложението на г-на Чорбаджиева. . . .

Пан. Чорбаджиевъ: Азъ го оттеглямъ.

Стефанъ Хр. Саввовъ: Г-да прѣдставители! Азъ ми-нжлата сжббота, на 11-й того направихъ едно прѣдложение съ което се искаше да се сезира Нар. Събрание съ въпросътъ

за подобрѣнето на положението на тия наши братия, които живѣятъ вънъ отъ българското княжество — въ Турция. Г-нъ Прѣдсѣдателятъ каза, че то ще се тури на дневния редъ слѣдъ исчерпването на дневния редъ опрѣдѣленъ за Понедѣлникъ. Обаче и до сега не виждамъ да е турено това мое прѣдложение на дневния редъ.

Прѣдъ видъ, че това прѣдложение не притежава никакъвъ партизански характеръ, а на противъ съ повдиганieto му Нар. Събрание ще направи актъ отъ патриотизмъ, азъ моля да се тури на дневния редъ за Понедѣлникъ, та съ това да се изпълни и рѣшението, което зехме минжлата Сѣбота.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Дневниятъ редъ за Понедѣлникъ е нареденъ. Които г-да

прѣдставители приематъ направеното сега прѣдложение отъ г-на Саввова, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Пада.

Конст. Досевъ: Азъ има да направя една забѣлка. Въ по-минжлото засѣдание азъ направихъ прѣдложение за да се обсъди въпросътъ за неотговарянето отъ страна на министритѣ на нашитѣ запитвания. Тоя въпросъ го нѣма въ дневния редъ, макаръ и да се прие. Понеже, споредъ протоколитѣ, това прѣдложение е прието, то азъ моля да земе прѣдсѣдателятъ бѣлка отъ това, за да се нарежда дневния редъ по протоколитѣ.

Прѣдсѣдателствующий Д-ръ Георги Янколовъ: Засѣданието се затваря.

(Затворено въ 5 ч. 40 мин. подиръ пладнѣ.)

Прѣдсѣдатель: Т. Теодоровъ.

Секретари: { Дам. Цековъ.
Дим. Марковъ.
Ат. Краевъ.
Геор. Юруковъ.

Подпрѣдсѣдатели: { Д-ръ Г. Янколовъ.
Д-ръ Ст. Даневъ.

Секретари: { Мих. Такевъ.
Никола Козаревъ.
Алекси П. Ангеловъ.
Манолъ Стефановъ.

Началникъ на Стенографическото Бюро: Хр. П. Константиновъ.